

Sammanträde med Barn- och ungdomsnämnden

Tid: 2024-11-26, kl. 14:00-18:00

Plats: Sunnerö, Kungsgatan 9

M+KD+L kallar till gruppmöte kl. 13-14 i lokal Bokö. S kallar till gruppmöte kl. 13-13:40 i lokal Carl-Philip. S+MP kallar till gruppmöte kl. 13:40-14.00 i lokal Carl-Philip. C kallar till gruppmöte kl.13-14 i lokal Torstö. SD kallar till gruppmöte kl. 13-14 i lokal Risö

Thomas Thim (M),
Ordförande

Karin Berg,
Sekreterare

Ärendelista

1. Information och överläggningar

Information från verksamhetsbesök
Förvaltningschefens information

- Solkatten
- Budgetberedning
- Beslut aktuella tillsyner och granskningar

2. Budgetuppföljningar 2024, 2024.084 BUN

3. Interkommunal ersättning (IKE) inom GR 2025, 2024.344 BUN

4. Interkommunal ersättning (IKE) utanför GR 2025, 2024.347 BUN

5. Bevakning skolplikt lå 24/25, 2024.351 BUN

6. Förskolans lärmiljöer och inre organisation, 2024.348 BUN

7. Fritidshemmets lärmiljöer och inre organisation, 2024.349 BUN

8. Nyckeltal: Personal och arbetsmiljö, 2024.350 BUN
9. Verksamhetschef enligt HSL för Elevhälsans medicinska och psykologiska insats, 2024.212 BUN

10. Redovisning av delegeringsbeslut

Ärendet i korthet

Anmälan är en redovisning av beslut fattade enligt kommunstyrelsens delegationsordning, vilken innebär att viss beslutanderätt överläts till ordförande, vice ordförande, kommunstyrelsens arbetsutskott och enskilda kommunala tjänstepersoner. Redovisningen innebär inte att kommunstyrelsen ska ompröva eller fastställa delegationsbesluten. Däremot kan kommunstyrelsen återkalla lämnad delegation.

Förslag till beslut

Redovisningen godkänns.

Delegationsbeslut

- 2024.002 BUN-202 Delegationsbeslut om ställföreträdande rektor
- 2024.048 BUN-123 Nekande beslut placering vid skolenhet
- 2024.363 BUN-001 Beslut om uppsägning av plats inom fritidshem
- 2024.002 BUN-204 Delegationsbeslut om ställföreträdande rektor
- 2024.002 BUN-203 Delegationsbeslut om ställföreträdande rektor
- 2024.002 BUN-205 Delegationsbeslut om ställföreträdande rektor
- 2024.048 BUN-124 Nekande beslut - placering vid skolenhet
- 2024.002 BUN-206 Delegationsbeslut om ställföreträdande rektor
- 2024.362 BUN-004 Utredning och analys efter inträffad personuppgiftsincident
- 2024.002 BUN-207 Delegationsbeslut om ställföreträdande rektor
- 2024.002 BUN-208 Delegationsbeslut om ställföreträdande rektor
- 2024.002 BUN-209 Delegationsbeslut om ställföreträdande rektor
- 2024.002 BUN-210 Delegationsbeslut om ställföreträdande rektor
- 2024.002 BUN-211 Delegationsbeslut om ställföreträdande rektor
- 2024.048 BUN-125 Nekande beslut - placering vid skolenhet
- 2024.369 BUN-004 Beslut om skolpliktens upphörande
- 2024.002 BUN-212 Delegationsbeslut om ställföreträdande rektor
- 2024.002 BUN-213 Delegationsbeslut om ställföreträdande rektor
- 2024.003 BUN-009 Delegationslista anställning oktober 2024
- 2024.001 BUN-074 Delegation skolskjuts oktober 1, 2024
- 2024.001 BUN-074 Delegation skolskjuts oktober 1, 2024
- 2024.001 BUN-074 Delegation skolskjuts oktober 1, 2024
- 2024.001 BUN-074 Delegation skolskjuts oktober 1, 2024
- 2024.001 BUN-074 Delegation skolskjuts oktober 1, 2024
- 2024.001 BUN-074 Delegation skolskjuts oktober 1, 2024
- 2024.001 BUN-074 Delegation skolskjuts oktober 1, 2024
- 2024.001 BUN-074 Delegation skolskjuts oktober 1, 2024
- 2024.001 BUN-074 Delegation skolskjuts oktober 1, 2024
- 2024.001 BUN-074 Delegation skolskjuts oktober 1, 2024
- 2024.370 BUN-001 Beslut om uppsägning av plats inom fritidshem
- 2024.002 BUN-214 Delegationsbeslut om ställföreträdande rektor
- 2024.002 BUN-215 Delegationsbeslut om ställföreträdande rektor
- 2024.002 BUN-216 Delegationsbeslut om ställföreträdande rektor
- 2024.002 BUN-217 Delegationsbeslut om ställföreträdande rektor
- 2024.002 BUN-218 Delegationsbeslut om ställföreträdande rektor

- 2024.048 BUN-126 Nekande beslut - placering vid skolenhet
- 2024.048 BUN-127 Nekande beslut - placering vid skolenhet
- 2024.379 BUN-001 Beslut om uppsägning av plats inom fritidshem
- 2024.002 BUN-219 Delegationsbeslut om ställföreträdande rektor
- 2024.002 BUN-220 Delegationsbeslut om ställföreträdande rektor
- 2024.002 BUN-221 Delegationslista barn- och elevärenden nov 2024
- 2024.002 BUN-221 Delegationslista barn- och elevärenden nov 2024
- 2024.002 BUN-221 Delegationslista barn- och elevärenden nov 2024
- 2024.002 BUN-221 Delegationslista barn- och elevärenden nov 2024
- 2024.002 BUN-221 Delegationslista barn- och elevärenden nov 2024
- 2024.002 BUN-221 Delegationslista barn- och elevärenden nov 2024
- 2024.002 BUN-221 Delegationslista barn- och elevärenden nov 2024
- 2024.002 BUN-221 Delegationslista barn- och elevärenden nov 2024
- 2024.002 BUN-221 Delegationslista barn- och elevärenden nov 2024
- 2024.002 BUN-221 Delegationslista barn- och elevärenden nov 2024
- 2024.002 BUN-221 Delegationslista barn- och elevärenden nov 2024

11. Anmälningar för kändedom

- 2024.324 BUN-002 Skrivelse - Efterlevnadskontroll dataskydd hösten 2024
- 2024.324 BUN-003 Efterlevnadskontroll dataskydd
- 2024.364 BUN-001 Skrivelse till kommunstyrelsen och barn- och ungdomsnämnden inför budget 2025
- 2024.366 BUN-001 Föranmälan av inspektion Östlyckeskolan
- 2024.367 BUN-001 Synpunkt och svar om Nolbyskolan
- 2024.368 BUN-001 Anmälan om frånvaroutredning
- 2024.368 BUN-002 Anmälan om frånvaroutredning
- 2024.368 BUN-003 Anmälan om frånvaroutredning
- 2024.368 BUN-004 Anmälan om frånvaroutredning
- 2024.170 BUN-017 Expediering - § 159 KS 2024-10-21 - Säkerhetsorganisationen 2023 - Årlig rapport
- 2024.170 BUN-018 Expediering - § 159 KS 2024-10-21 - Säkerhetsorganisationen 2023 - Årlig rapport
- 2024.213 BUN-009 Beslut efter planerad kvalitetsgranskning vid Nolhagaskolan
- 2024.111 BUN-002 Granskning av kommunens uppföljning och kontroll av skolplikt och skolfrånvaro
- 2024.111 BUN-003 Missiv - Granskning av kommunens uppföljning och kontroll av skolplikt och skolfrånvaro
- 2024.214 BUN-012 Beslut efter planerad kvalitetsgranskning vid Ödenäs skola
- 2024.170 BUN-019 § 152 KF 2024-11-06 - Budget 2025-2027 för Alingsås kommun
- 2024.170 BUN-020 § 152 KF 2024-11-06 - Budget 2025-2027 för Alingsås kommun
- 2024.170 BUN-021 § 150 KF 2024-11-06 - Upphävande av policy för styrande dokument i Alingsås kommun
- 2024.170 BUN-022 § 149 KF 2024-11-06 - Ny styrmodell
- 2024.170 BUN-023 § 149 KF 2024-11-06 - Ny styrmodell
- 2024.170 BUN-024 § 148 KF 2024-11-06 - Delårsbokslut 2024 för Alingsås kommun

- 2024.170 BUN-025 § 148 KF 2024-11-06 - Delårsbokslut 2024 för Alingsås kommun
- 2024.170 BUN-026 § 159 KF 2024-11-06 - Program för uppföljning av privata utförare 2022-2026
- 2024.170 BUN-027 § 159 KF 2024-11-06 - Program för uppföljning av privata utförare 2022-2026
- 2024.170 BUN-028 § 158 KF 2024-11-06 - Sammanträdestider 2025 för KSAU, KS och KF
- 2024.170 BUN-029 § 161 KF 2024-11-06 - Policy för informationssäkerhet och dataskydd i Alingsås kommun
- 2024.170 BUN-030 § 161 KF 2024-11-06 - Policy för informationssäkerhet och dataskydd i Alingsås kommun
- 2024.170 BUN-031 § 162 KF 2024-11-06 - Svar på Motion gällande ett maxtak på 15 barn i förskolan - Marcus Wallin (V) och Sanna Dabolins (V)
- 2024.359 BUN-001 Synpunkt om Solkattens förskola
- 2024.359 BUN-002 Svar på synpunkt om Solkattens förskola
- 2024.360 BUN-001 Synpunkt om taxi till hemspråksundervisning
- 2024.360 BUN-002 Svar på synpunkt om taxi till hemspråksundervisning
- 2024.361 BUN-001 Synpunkt om inställda lektioner på Nolhagaskolan
- 2024.361 BUN-002 Svar på synpunkt om inställda lektioner på Nolhagaskolan
- 2024.361 BUN-003 Svar på synpunkt om inställda lektioner på Nolhagaskolan
- 2024.365 BUN-001 Synpunkt om Nolbyskolan
- 2024.365 BUN-002 Svar på synpunkt om Nolbyskolan
- 2024.372 BUN-001 Synpunkt om Ängaboskolan
- 2024.372 BUN-002 Svar på synpunkt Ängaboskolan
- 2024.378 BUN-001 Synpunkt om Lendahlsskolan rörande lärarbyten
- 2024.214 BUN-013 Rättelsebeslut tillsyn Ödenäs skola

Budgetuppföljningar 2024

2

2024.084 BUN

Datum: 2024-11-04
Handläggare: Kristina Jakobsson
Diariernr: 2024.084 BUN

Barn- och ungdomsnämnden

Budgetuppföljningar 2024

Ärendebeskrivning

Löpande uppföljning av nämndens ekonomi görs under specifika månader enligt gällande anvisningar. Vid befarade avvikelser jämfört med budget ska handlingsprogram för en budgetbalans beslutas och rapportering ske till nämnd och kommunstyrelse. Respektive nämnd beslutar om sin månadsuppföljning.

Förvaltningens yttrande

Helårsprognosen per oktober 2024 för det ekonomiska resultatet är beräknad som budget. Det finns variationer mellan olika budgetposter där avvikelserna är högre intäkter, lägre personalkostnader, lägre kostnader för köpta tjänster och högre övriga kostnader.

Barn- och ungdomsförvaltningen ser ett mer stabilt ekonomiskt resultat på helhet utifrån årets arbete med att anpassa förskol- och skolenheternas organisation utifrån för höga kostnader 2023 och den budget som beslutats inför 2024.

Ekonomisk bedömning

Ingen ytterligare bedömning.

Förslag till beslut

Barn- och ungdomsnämnden godkänner budgetuppföljning per oktober 2024.

Beslutet ska skickas till

Klicka här för att fylla i vilka beslutet ska skickas till.

Helena Balte
Förvaltningschef

Kristina Jakobsson
Administrativ chef

Månadsuppföljning oktober

Barn- och ungdomsnämnden

Drift

Belopp i tkr	Budget 2024	Prognos helår 2024	Avv. prognos/budget 2024
Verksamhetens intäkter	130 129	134 931	4 802
Personalkostnader	-651 085	-647 915	3 170
Lokalhyror	-151 780	-150 792	988
Köp av tjänster	-324 905	-317 672	7 233
Övriga kostnader	-20 425	-36 618	-16 193
Verksamhetens kostnader	-1 148 195	-1 152 997	-4 802
Verksamhetens nettokostnader	-1 018 066	-1 018 066	0
Kommunbidrag	1 018 066	1 018 066	0
Finansnetto	0	0	0
Årets resultat	0	0	0

Inledande sammanfattning

Helårsprognosen per oktober 2024 för det ekonomiska resultatet är beräknad som budget. Det finns variationer mellan olika budgetposter där avvikelserna är högre intäkter, lägre personalkostnader, lägre kostnader för köpta tjänster och högre övriga kostnader.

Barn- och ungdomsförvaltningen ser ett mer stabilt ekonomiskt resultat på helhet utifrån årets arbete med att anpassa förskol- och skolenheternas organisation utifrån för höga kostnader 2023 och den budget som beslutats inför 2024.

Prognos

Intäkterna har ökat med anledning av riktade statsbidrag för inköp av litteratur och läroböcker, skapande skola, utökat statsbidrag stärkt kunskapsutveckling, statsbidrag lärarassistenter, läxhjälp, tillfälligt generellt statsbidrag. Dessa möts av kostnad i form av personal och övriga kostnader. Intäkterna har ökat med anledning av högre föräldraavgift för fritidshem, vilket beror på fler barn i åldersgruppen, medan intäkterna från barn och elever från andra kommuner har minskat i förhållande till budgeten.

Personalkostnaderna är lägre än budget inom förskola. Det är färre barn än budgeterat och personalanpassningar har gjorts utifrån det. Kostnaderna för köp av tjänster har minskat mot budget vilket består i lägre kostnader för måltider och färre barn och elever i andra kommuner och annan huvudman.

Prognosförändring

Ingen förändring mot tidigare prognos per september månad.

Kommentarer per huvudverksamhet

Belopp i tkr	Budget 2024	Prognos helår 2024	Avv. prognos/ budget 2024
Kostnader			
Politisk verksamhet	-1 217	-987	230
Förskola	-389 264	-383 626	5 637
Pedagogisk omsorg	-384	0	384
Förskoleklass	-37 083	-35 516	1 567
Grundskola	-592 838	-603 704	-10 866
Anpassad grundskola	-27 127	-28 107	-980
Fritidshem	-100 282	-101 056	-774
Summa	-1 148 195	-1 152 997	-4 802
Intäkter			
Politisk verksamhet	0	0	0
Förskola	52 167	49 630	-2 536
Pedagogisk omsorg	0	0	0
Förskoleklass	1 478	1 481	2
Grundskola	55 197	62 345	7 148
Anpassad grundskola	809	864	55
Fritidshem	20 477	20 611	133
Kommunbidrag	1 018 066	1 018 066	0
Summa	1 148 195	1 152 997	4 802
Resultat	0	0	0

Politisk + 230 tkr

Lägre arvode mot budgeterat.

Förskola + 3 101 tkr

Både intäkt och kostnad är lägre på grund av färre barn till och från andra kommuner mot budgeterat. Även personalkostnaden är lägre för att möta upp det minskade barnantalet inom förskolenheter.

Pedagogisk omsorg + 384 tkr

Avvikelsen beror på färre köpta platser mot budgeterat. Under året har inga barn placering inom verksamhet pedagogisk omsorg.

Förskoleklass + 1 569 tkr

Avvikelsen är minskning av personalkostnader på grund av färre elever mot budgeterat.

Grundskola – 3 719 tkr

Både intäkt och kostnad är lägre på grund av färre elever till och från andra kommuner mot budgeterat. Personalkostnaderna ligger fortfarande något över budget och det beror på att några få skolenheter inte helt är i ekonomisk balans under året, men kostnadsökningen kompenseras till stor del av riktade statsbidrag.

Månadsuppföljning månad 2024

Anpassad grundskola – 925 tkr

Under året har tre elever sin skolgång i annan kommun, vilket ökar kostnaden.

Fritidshem - 640 tkr

Både intäkt och kostnad är lägre på grund av färre elever till och från andra kommuner mot budgeterat. Antalet barn i kommunala fritidshem är fler mot budgeterat vilket ger en högre föräldrintäkt.

Prognos antal barn och elever

Budgeterade barn och elever enligt tabell nedan är en sammanställning av kommunal och fristående verksamhet samt in- och utresande i och från annan kommun. Sammanställningen utgör antalet Alingsåsare (folkbokförda barn och elever).

Barnen i förskola från andra kommuner är färre mot budgeterat. Det är färre barn med placering hos fristående huvudman i verksamheten pedagogisk omsorg. Elevantalet från andra kommuner minskar samtidigt som elevantalet ökar mot budgeterat i de lägre skolåldrarna i kommunala enheter vilket även gör att barnantalet på fritidshem ökar.

Planeringsunderlag barn och elever, antal	Budget 2024	Prognos 2024	Avvikelse 2024
Förskola	2 243	2 227	-16
Pedagogisk omsorg	7	0	-7
Förskoleklass	538	530	-8
Grundskola åk 1-9	4 880	4 899	19
Anpassad grundskola åk 1-9	41	42	1
Fritidshem	2 186	2 192	6

2024-11-11

§ 50 2024.084 BUN

Budgetuppföljningar 2024

Ärendebeskrivning

Löpande uppföljning av nämndens ekonomi görs under specifika månader enligt gällande anvisningar. Vid befarade avvikelser jämfört med budget ska handlingsprogram för en budgetbalans beslutas och rapportering ske till nämnd och kommunstyrelse. Respektive nämnd beslutar om sin månadsuppföljning.

Beredning

Barn- och ungdomsförvaltningen har i skrivelse den 4 november 2024 lämnat följande yttrande:

Helårsprognosen per oktober 2024 för det ekonomiska resultatet är beräknad som budget. Det finns variationer mellan olika budgetposter där avvikelserna är högre intäkter, lägre personalkostnader, lägre kostnader för köpta tjänster och högre övriga kostnader. Barn- och ungdomsförvaltningen ser ett mer stabilt ekonomiskt resultat på helhet utifrån årets arbete med att anpassa förskol- och skolenheternas organisation utifrån för höga kostnader 2023 och den budget som beslutats inför 2024.

Beslut

Arbetsutskottets förslag till beslut:

Barn- och ungdomsnämnden godkänner budgetuppföljning per oktober 2024.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Budgetuppföljningar 2024 per okt
- Bilaga Budgetuppföljning per oktober

Interkommunal ersättning (IKE) inom GR 2025

3

2024.344 BUN

2024-11-11

§ 51 2024.344 BUN

Interkommunal ersättning (IKE) inom GR 2025

Ärendebeskrivning

Den 26 september 2024 fattade Göteborgsregionens förbundsstyrelse beslut om interkommunal ersättning kalenderåret 2025 för förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, grundskola, fritidshem och anpassad grundskola och ISGR. Prislistan är en rekommendation till medlemskommunerna och ska fastställas av berörd nämnd i varje kommun. Beslutet ska enligt rekommendation överlämnas till Göteborgsregionens förbundsstyrelse senast 15 december 2024.

Beredning

Barn- och ungdomsförvaltningen har i skrivelse den 4 november 2024 lämnat följande yttrande:

Interkommunal ersättning inom Göteborgsregionen underlättar det administrativa arbetet både när det gäller fastställda belopp och att samtliga medlemskommuner har samma avläsningsdatum. Från år 2013 har avstämning skett varje månad per 15:e för samtliga verksamheter. Det har setts som fördel då elever är rörliga under terminerna när det gäller både byte av skola och folkbokföringsadress.

Beslut

Arbetsutskottets förslag till beslut:

Barn- och ungdomsnämnden antar Göteborgsregionens förbundsstyrelses förslag om interkommunala ersättningar 2025 för förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, grundskola, fritidshem och anpassad grundskola och ISGR.

Expedieras till

Göteborgsregionen senast 15 december 2024.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Interkommunal ersättning (IKE) inom GR 2025
- Protokollsutdrag samt bilagor antagningsnämnden 2024-09-26 § 37 IKE förskola m.m..
- Beslut - 202400159 - GRFS - § 68 Interkommunal ersättning (IKE) 2025

Datum: 2024-11-04
Handläggare: Emma Brask Thor
Diariernr: 2024.344 BUN

Barn- och ungdomsnämnden

Interkommunal ersättning (IKE) inom GR 2025

Ärendebeskrivning

Den 26 september 2024 fattade Göteborgsregionens förbundsstyrelse beslut om interkommunal ersättning kalenderåret 2025 för förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, grundskola, fritidshem och anpassad grundskola och ISGR. Prislistan är en rekommendation till medlemskommunerna och ska fastställas av berörd nämnd i varje kommun. Beslutet ska enligt rekommendation överlämnas till Göteborgsregionens förbundsstyrelse senast 15 december 2024.

Förvaltningens yttrande

Interkommunal ersättning inom Göteborgsregionen underlättar det administrativa arbetet både när det gäller fastställda belopp och att samtliga medlemskommuner har samma avläsningsdatum. Från år 2013 har avstämning skett varje månad per 15:e för samtliga verksamheter. Det har setts som fördel då elever är rörliga under terminerna när det gäller både byte av skola och folkbokföringsadress.

Ekonomisk bedömning

Alingsås har i nuläget fler barn och elever från andra kommuner än barn och elever i andra kommuner. Det innebär att förslaget inte kräver någon ytterligare finansiering.

Förslag till beslut

Barn- och ungdomsnämnden antar Göteborgsregionens förbundsstyrelses förslag om interkommunala ersättningar 2025 för förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, grundskola, fritidshem och anpassad grundskola och ISGR.

Beslutet ska skickas till

Göteborgsregionen senast 15 december 2024.

Godkännande chef
Titel

Emma Brask Thor
Titel

ALINGSÅS

K O M M U N

Datum: 2024-11-04
Handläggare: Emma Brask Thor
Diariernr: 2024.344 BUN

Barn- och ungdomsnämnden

Helena Balte, Godkännare tjänsteskrivelse, 2024-11-04

§ 68

Dnr GRFS-2024-00159

Interkommunal ersättning (IKE) 2025 Förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, fritidshem, grundskola och ISGR

Förbundsstyrelsens beslut

Medlemskommunerna rekommenderas att fastställa interkommunal ersättning för förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, grundskola, fritidshem, anpassad grundskola och ISGR enligt bilagor daterade 2024-08-29 samt att inkomma med beslut till GR senast den 15 december 2024.

Sammanfattning av ärendet

Förslaget till interkommunal ersättning inom rubricerade verksamheter kalenderåret 2025, för de kommuner som ingår i GR-området, har framtagits på uppdrag av antagningsnämnden.

Ersättning för år 2025 baseras på genomsnittet av GR kommunernas nettokostnader och utgår från 2023 års redovisade kostnader som sedan schablonmässigt indexerats till 2025 års penningvärde.

Beräknings-förutsättningarna för 2025 har hämtats från SKR:s cirkulär 24:13 samt 24:27. Det sammanvägda indexet för 2024 och 2025 är 1,882 %.

GR:s skolekonominätverk har arbetat fram förslag till prislista under våren 2024 och underlaget är också avstämt med GR:s utbildningschefsnätverk. Politisk beredning sker i antagningsnämnden och förbundsstyrelsen.

Beslutsunderlag

Antagningsnämnden har behandlat ärendet den 26 september 2024, § 37.

Tjänsteskrivelse.

Bilaga 1: GR:s modell för interkommunal ersättning inom förskola, grundskola mfl.

Bilaga 2: Prislista interkommunal ersättning inom förskola, grundskola mfl.

Förslag till beslut

Antagningsnämndens förslag till förbundsstyrelsen

Medlemskommunerna rekommenderas att fastställa interkommunal ersättning för förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, grundskola, fritidshem, anpassad grundskola och ISGR enligt bilagor daterade 2024-08-29 samt att inkomma med beslut till GR senast den 15 december 2024.

Förbundsstyrelsen

Beslutsgång

Ordförande frågar om antagningsnämndens förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Skickas till

Medlemskommunerna

Interkommunal ersättning (IKE) utanför GR 2025

4

2024.347 BUN

2024-11-11

§ 52 2024.347 BUN

Interkommunal ersättning (IKE) utanför GR 2025

Ärendebeskrivning

Prislista för interkommunal ersättning till kommuner utanför Göteborgsregionen inför kalenderår 2025, som ska gälla när barn och elever, som är folkbokförda i Alingsås kommun, har valt skolgång eller omsorg i annan kommun utanför Göteborgsregionen.

Beredning

Barn- och ungdomsförvaltningen har i skrivelse den 4 november 2024 lämnat följande yttrande:

Förvaltningen har tagit fram en prislista där priserna är framräknade enligt samma princip som Göteborgsregionens interkommunala priser. Beräkningsförutsättningarna för 2025 har hämtats från SKR:s cirkulär 24:13 samt 24:27 och det sammanvägda indexet för 2024 och 2025 har använts.

Förslaget har därför sin utgångspunkt i IKE ersättningen för 2024 med en indexuppräknings för 2025. Totalt för år 2025 är indexuppräknings 1,882%.

Beslut

Arbetsutskottets förslag till beslut:

Barn- och ungdomsnämnden beslutar att godkänna prislista för interkommunal ersättning 2025 för kommuner utanför Göteborgsregionen.

Expedieras till

Kommuner utanför Göteborgsregionen där barn och elever från Alingsås kommun har sin skolgång.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Interkommunal ersättning (IKE) utanför GR 2025
- Prislista - Interkommunal ersättning Alingsås utanför GR 2025

Datum: 2024-11-04
Handläggare: Emma Brask Thor
Diariernr: 2024.347 BUN

Barn- och ungdomsnämnden

Interkommunal ersättning (IKE) utanför GR 2025

Ärendebeskrivning

Prislista för interkommunal ersättning till kommuner utanför Göteborgsregionen inför kalenderår 2025, som ska gälla när barn och elever, som är folkbokförda i Alingsås kommun, har valt skolgång eller omsorg i annan kommun utanför Göteborgsregionen.

Förvaltningens yttrande

Förvaltningen har tagit fram en prislista där priserna är framräknade enligt samma princip som Göteborgsregionens interkommunala priser. Beräkningsförutsättningarna för 2025 har hämtats från SKR:s cirkulär 24:13 samt 24:27 och det sammanvägda indexet för 2024 och 2025 har använts.

Förslaget har därför sin utgångspunkt i IKE ersättningen för 2024 med en indexuppräknings för 2025. Totalt för år 2025 är indexuppräknings 1,882%.

Ekonomisk bedömning

Förslaget kräver inte någon ytterligare finansiering.

Förslag till beslut

Barn- och ungdomsnämnden beslutar att godkänna prislista för interkommunal ersättning 2025 för kommuner utanför Göteborgsregionen.

Beslutet ska skickas till

Kommuner utanför Göteborgsregionen där barn och elever från Alingsås kommun har sin skolgång.

Godkännande chef
Titel

Emma Brask Thor
Titel

Interkommunal ersättning till kommuner utanför GR inom förskola,
pedagogisk omsorg, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola
och fritidshem kalenderåret 2025 – Prislista

Sammanställning avseende pris för 2025 för förskola

Barn 1-3 år med upp till 25 timmar	97 383 kr/år
Barn 1-3 år med 25-35 timmar	118 251 kr/år
Barn 1-3 år med mer än 35 timmar	139 119 kr/år
Barn 4-5 år med upp till 25 timmar	77 907 kr/år
Barn 4-5 år med 25-35 timmar	94 601 kr/år
Barn 4-5 år med mer än 35 timmar	111 295 kr/år

Sammanställning avseende pris för 2025 för pedagogisk omsorg

Barn 1-3 år	118 562 kr/år
Barn 4-5 år	80 622 kr/år

Sammanställning avseende pris för 2025 för förskoleklass

Förskoleklass	61 081 kr/år
---------------	--------------

Sammanställning avseende pris för 2025 för grundskola

Grundskola årskurs 1-6	109 712 kr/år
Grundskola årskurs 7-9	131 725 kr/år

Sammanställning avseende pris för 2025 för anpassad grundskola

Anpassad grundskola nivå 1	807 078 kr/år
Anpassad grundskola nivå 2	564 902 kr/år

Sammanställning avseende pris för 2025 för fritidshem

Fritidshem årskurs F-3	32 428 kr/år
Fritidshem årskurs 4-6	23 595 kr/år

I ovan angivna interkommunala priser ingår inte barnomsorgsavgift. Anordnarkommunen fakturerar själv vårdnadshavare enligt maxtaxans regler.

Bevakning skolplikt lå 24/25

5

2024.351 BUN

2024-11-11

§ 53 2024.351 BUN

Bevakning skolplikt lå 24/25

Ärendebeskrivning

Alla barn som är bosatta i Sverige omfattas av skolplikt enligt föreskrifterna i 7 kap. 2 § skollagen (2010:800). Skolplikt gäller dock inte barn som varaktigt vistas utomlands eller vars förhållanden är sådana att det uppenbarligen inte kan begäras att barnet ska gå i skola. För elever som avser att tillfälligt bosätta sig utomlands kan vårdnadshavare ansöka om att fullgöra skolplikten på annat sätt. Skolplikten inträder i regel höstterminen det kalenderår då barnet fyller sex år. Hemkommunen har möjlighet att förelägga vårdnadshavare med eller utan vite om de obstruerar skolplikten. I det här ärendet följer barn- och ungdomsnämnden de elever som är folkbokförda i Alingsås kommun men saknar skolplacering.

Beredning

Barn- och ungdomsförvaltningen har i skrivelse den 4 november 2024 lämnat följande yttrande:

Barn- och ungdomsförvaltningen bevakar alla elever som är folkbokförda och skolpliktiga i Alingsås kommun i syfte att säkerställa att de får sin rätt till utbildning.

Skolpliktsbevakningen sker centralt på förvaltningskontoret för att skapa samordnad struktur och uppföljning. För de elever som saknar en skolplacering finns en rutin för barn- och ungdomsförvaltningens arbete. I rutinen ingår bland annat att söka kontakt med vårdnadshavare för att kartlägga var eleven befinner sig. Kan inte kontakt etableras på ett enkelt sätt med vårdnadshavare prövas alternativa kontaktvägar till exempel genom släktingar, boende i samma byggnad eller med tidigare kommun. Beroende på vad som framkommer i efterforskningarna kan det bli fråga om att samverka med exempelvis socialtjänsten för att säkerställa rätten till utbildning.

Barn- och ungdomsförvaltningen har en kontinuerlig dialog med både Skatteverket och försäkringskassan gällande elever där förvaltningen utreder skolplikten. Vid dessa dialoger tar förvaltningen del av den information de andra myndigheterna fått gällande exempelvis anmälan om flytt utomlands samt om det finns eventuella andra kontaktvägar. Vid dessa kontakter kommuniceras även eventuell oro kring felaktig folkbokföring. I de fall oro finns för eleverna görs även anmälan till socialtjänsten.

För elever som har en skolplacering i Alingsås kommun, men som uteblir från skolgången startas en frånvaroutredning på skolenheten. När alla kontaktvägar uttömts och eleven inte återgått till skolan övergår ärendet till att handla om skolplikt och eleven skrivs ut från skolenheten och bevakas istället via central skolpliktsbevakning. Elevers frånvaro och frånvarohantering hanteras i ett separat ärende och tas därför inte upp i det här ärendet.

Antal elever folkbokförda utan skolplacering

				Utdragsbestyrkande
--	--	--	--	--------------------

2024-11-11

Central skolpliktsbevakning har under läsåret 24/25 hittills hanterat 67 skolpliktsärenden. I oktober 2024 finns totalt 22 elever folkbokförda i Alingsås kommun utan en skolplacering.

- 15 ärenden har beslut som skolpliktens upphörande och är anmälda till både Skatteverket och försäkringskassan.
- Nio ärenden gällande skolpliktens upphörande är återkommande från föregående läsår.
- I tre ärenden finns beslut om uppskjuten skolplikt.
- I ett ärende finns beslut om uppskjuten skolplikt till september 2024. (ej inkluderad i de 22 ärenden ovan då eleven är skolplacerad nu)
- Ett ärende är fortfarande under skolpliktsutredning där intyg om utlandsvistelse inväntas. Det är i dagsläget inte aktuellt med föreläggande i ärendet.
- I tre av ärendena pågår skolpliktsutredning gällande om vitesföreläggande är aktuellt.

Underlag som styrker eventuell utlandsvistelse som inkommer till förvaltningen skickas vidare till Skatteverket. En folkbokföringsutredning genomförs för att fastställa huruvida berörda elever ska skrivas som utlandsboende, vilket utreds av Skatteverket. En utredning hos barn- och ungdomsförvaltningen innebär att det är elever som nyligen folkbokförts i kommunen där en utredning startas för att ta reda på var eleven befinner sig och vilka eventuella åtgärder som behöver vidtas, som till exempel anmälan till Skatteverket för folkbokföringsutredning och/eller till socialförvaltningen.

Följande ärenden kan komma att mynna ut i beslut om skolpliktens upphörande. Förvaltningen arbetar för att dessa ärenden kring skolpliktens upphörande ska hanteras under hösten 2024.

Central skolpliktsbevakning	Antal, totalt	Antal, flickor	Antal, pojkar
F-3			
4-6			
7-9			1
Totalt F-9			1

Beslut

Arbetsutskottets förslag till beslut:
Redovisningen godkänns.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Bevakning skolplikt lå 24/25

2024-11-11

Datum: 2024-11-01
Handläggare: Louisa Asterfjord
Diariernr: 2024.351 BUN

Barn- och ungdomsnämnden

Bevakning skolplikt lå 24/25

Ärendebeskrivning

Alla barn som är bosatta i Sverige omfattas av skolplikt enligt föreskrifterna i 7 kap. 2 § skollagen (2010:800). Skolplikt gäller dock inte barn som varaktigt vistas utomlands eller vars förhållanden är sådana att det uppenbarligen inte kan begäras att barnet ska gå i skola.

För elever som avser att tillfälligt bosätta sig utomlands kan vårdnadshavare ansöka om att fullgöra skolplikten på annat sätt. Skolplikten inträder i regel höstterminen det kalenderår då barnet fyller sex år. Hemkommunen har möjlighet att förelägga vårdnadshavare med eller utan vite om de obstruerar skolplikten.

I det här ärendet följer barn- och ungdomsnämnden de elever som är folkbokförda i Alingsås kommun men saknar skolplacering.

Förvaltningens yttrande

Barn- och ungdomsförvaltningen bevakar alla elever som är folkbokförda och skolpliktiga i Alingsås kommun i syfte att säkerställa att de får sin rätt till utbildning.

Skolpliktsbevakningen sker centralt på förvaltningskontoret för att skapa samordnad struktur och uppföljning. För de elever som saknar en skolplacering finns en rutin för barn- och ungdomsförvaltningens arbete. I rutinen ingår bland annat att söka kontakt med vårdnadshavare för att kartlägga var eleven befinner sig. Kan inte kontakt etableras på ett enkelt sätt med vårdnadshavare prövas alternativa kontaktvägar till exempel genom släktingar, boende i samma byggnad eller med tidigare kommun. Beroende på vad som framkommer i efterforskningarna kan det bli fråga om att samverka med exempelvis socialtjänsten för att säkerställa rätten till utbildning.

Barn- och ungdomsförvaltningen har en kontinuerlig dialog med både Skatteverket och försäkringskassan gällande elever där förvaltningen utreder skolplikten. Vid dessa dialoger tar förvaltningen del av den information de andra myndigheterna fått gällande exempelvis anmälan om flytt utomlands samt om det finns eventuella andra kontaktvägar. Vid dessa kontakter kommuniceras även eventuell oro kring felaktig folkbokföring. I de fall oro finns för eleverna görs även anmälan till socialtjänsten.

För elever som har en skolplacering i Alingsås kommun, men som uteblir från skolgången startas en frånvaroutredning på skolenheten. När alla kontaktvägar uttömts och eleven inte återgått till skolan övergår ärendet till att handla om skolplikt och eleven skrivs ut från skolenheten och bevakas istället via central skolpliktsbevakning. Elevers frånvaro och frånvarohantering hanteras i ett separat ärende och tas därför inte upp i det här ärendet.

Antal elever folkbokförda utan skolplacering

Central skolpliktsbevakning har under läsåret 24/25 hittills hanterat 67 skolpliktsärenden. I oktober 2024 finns totalt 22 elever folkbokförda i Alingsås kommun utan en skolplacering.

- 15 ärenden har beslut som skolpliktens upphörande och är anmälda till både Skatteverket och försäkringskassan.
- Nio ärenden gällande skolpliktens upphörande är återkommande från föregående läsår.
- I tre ärenden finns beslut om uppskjuten skolplikt.
- I ett ärende finns beslut om uppskjuten skolplikt till september 2024. (ej inkluderad i de 22 ärenden ovan då eleven är skolplacerad nu)
- Ett ärende är fortfarande under skolpliktsutredning där intyg om utlandsvistelse inväntas. Det är i dagsläget inte aktuellt med föreläggande i ärendet.
- I tre av ärendena pågår skolpliktsutredning gällande om vitesföreläggande är aktuellt.

Underlag som styrker eventuell utlandsvistelse som inkommer till förvaltningen skickas vidare till Skatteverket. En folkbokföringsutredning genomförs för att fastställa huruvida berörda elever ska skrivas som utlandsboende, vilket utreds av Skatteverket. En utredning hos barn- och ungdomsförvaltningen innebär att det är elever som nyligen folkbokförts i kommunen där en utredning startas för att ta reda på var eleven befinner sig och vilka eventuella åtgärder som behöver vidtas, som till exempel anmälan till Skatteverket för folkbokföringsutredning och/eller till socialförvaltningen.

Följande ärenden kan komma att mynna ut i beslut om skolpliktens upphörande. Förvaltningen arbetar för att dessa ärenden kring skolpliktens upphörande ska hanteras under hösten 2024.

Central skolpliktsbevakning	Antal, totalt	Antal, flickor	Antal, pojkar
F-3			
4-6			
7-9			1
Totalt F-9			1

Ekonomisk bedömning

Beslutet medför inga kostnader.

Förslag till beslut

Redovisningen godkänns.

Helena Balte
Förvaltningschef

Louisa Asterfjord
Planeringsstrateg

Förskolans lärmiljöer och inre organisation

6

2024.348 BUN

2024-11-11

§ 54 2024.348 BUN

Förskolans lärmiljöer och inre organisation

Ärendebeskrivning

Som en del i huvudmannens kontinuerliga uppföljning av utbildningen i de olika skolformerna rapporteras i detta ärende om förskolans lärmiljöer och inre organisation avseende läsåret 2023/2024.

Beredning

Barn- och ungdomsförvaltningen har i skrivelse den 4 november 2024 lämnat följande yttrande:

Uppföljningar görs av personalens roller och befattningar, personaltäthet, förskolornas inre organisationer avseende hur barnen ges möjlighet att vistas i mindre grupper under dagen, undervisningens genomförande utifrån hur lärmiljöerna görs tillgängliga för alla barn samt hur de socioekonomiskt omfördelade resurserna används på de förskolor som erhåller dessa resurser. Ärendet behandlar inte de strukturella aspekterna av förskoleorganisationen avseende antal förskolor, deras storlek eller geografiska placeringar.

Underlaget utgörs av förskolornas verksamhetsuppföljningar (dokumentationen av det systematiska kvalitetsarbetet på enhetsnivå) och nationell statistik. Resultaten av utbildningen i förskolan, analyser av måluppfyllelse och kvalitet och i förekommande fall förslag på framåtsyftande utvecklingsarbete redovisas i huvudmannens verksamhetsuppföljning.

Av uppföljningarna framgår att Alingsås kommuns förskolor präglas av en hög andel legitimerade förskollärare. Personaltätheten är på en motsvarande nivå som riket som helhet. Det framgår vidare att det pågår ett omfattande utvecklingsarbete avseende de olika aspekterna av lärmiljön där framförallt arbetet med utemiljöerna bedöms behöva bedrivas även under de närmast kommande åren. Arbetet med att barnen ges möjligheter att vistas i mindre barngrupper under dagen bedöms ha kommit tämligen långt även om en hel del organisatoriskt arbete kvarstår för att arbetssättet ska vara fullt ut institutionaliserat på alla förskolor. Det bedöms också som viktigt att arbetet med att planera för att kunna säkerställa kvaliteten i verksamheten även vid ordinarie personals frånvaro fortsätter.

Beslut

Arbetsutskottets förslag till beslut:
Redovisningen godkänns

Expedieras till

Rektorer i förskola

2024-11-11

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Förskolans lärmiljöer och inre organisation
- Bilaga Förskolans lärmiljöer och inre organisation 2023_2024

Förskolans lärmiljöer och inre organisation

Diarienummer: 2024:348 BUN

Datum: 2024-10-31
Christian Jerhov
Verksamhetsutvecklare

Innehåll

1. Inledning	3
1.1. Förskolans uppdrag	3
2. Förutsättningar och inre organisation	3
2.1. Personal och befattningar	3
2.1.1 Förskollärares roll och uppdrag	4
2.1.2 Övriga befattningar och personalkategorier	4
2.1.3 Andel personal med förskollärlig legitimation	5
2.2. Förskolans inre organisation	5
2.2.1 Mindre grupper under dagen	5
2.2.2 Personaltäthet	6
2.2.3 Socioekonomisk resursfördelning	6
3. Undervisningen	7
3.1. Lärmiljöerna	7
3.1.1 Fysisk	7
3.1.2 Pedagogisk	8
3.1.3 Social	8
4. Sammanfattande analys	8

1. Inledning

Föreliggande rapport beskriver Alingsås kommuns förskoleverksamhet under läsåret 2023/2024 i form av förutsättningar och inre organisation samt beskrivningar av undervisningens innehåll och genomförande. Ärendet behandlar inte de strukturella aspekterna av förskoleorganisationen avseende antal förskolor, deras storlek eller geografiska placeringar.

Underlaget utgörs av förskolornas verksamhetsuppföljningar (dokumentationen av det systematiska kvalitetsarbetet på enhetsnivå) och nationell statistik.

Resultaten av utbildningen i förskolan, analyser av måluppfyllelse och kvalitet och i förekommande fall förslag på framåtsyftande utvecklingsarbete redovisas i huvudmannens verksamhetsuppföljning.

1.1. Förskolans uppdrag

Enligt skollagen (SL 2010:800 8 kap. § 2) ska förskolan stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Vidare ska förskolan främja allsidiga kontakter och social gemenskap och förbereda barnen för fortsatt utbildning.

I läroplanen (Lpfö 18) förtydligas uppdraget ytterligare och där framgår, bland mycket annat, att förskolan ska lägga grunden för ett livslångt lärande och att den ska vara rolig, trygg och lärorik för alla barn. Förskolans undervisning ska utgå från ett innehåll som är planerat eller uppstår spontant. Läroplanen betonar också att leken är grunden för utveckling, lärande och välbefinnande i förskolan.

2. Förutsättningar och inre organisation

2.1. Personal och befattningar

För att bedriva undervisning inom förskolan krävs legitimation. I förskolan får det, i undervisningen, utöver förskollärare finnas annan personal med sådan utbildning eller erfarenhet att elevernas eller barnens utveckling och lärande främjas (SL 2010:800 kap. 2 §§ 13-14).

2.1.1 Förskollärarens roll och uppdrag

Av läroplanen (Lpfö 18) framgår att förskolläraren ansvarar för det pedagogiska innehållet i undervisningen och för att det målinriktade arbetet främjar barns utveckling och lärande. Förskollärare har därmed ett särskilt ansvar i utbildningen som arbetslaget genomför gemensamt. Förskollärare ska leda de målstyrda processerna och i undervisningen ansvara för att

- omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet,
- planering och genomförande utgår från läroplanen och från det kunnande och de erfarenheter som barnen tidigare har tillägnat sig,
- spontant uppkomna aktiviteter och intressen, vardagliga aktiviteter och rutiner i förskolan blir en del av undervisningen, och
- utveckla pedagogiskt innehåll och miljöer som inspirerar till utveckling och lärande och som utmanar och stimulerar barnens intresse och nyfikenhet samt håller kvar deras uppmärksamhet.

2.1.2 Övriga befattningar och personalkategorier

Barnskötare – Barnskötaren har en pedagogisk utbildning på gymnasienivå eller motsvarande och deltar i arbetslagets gemensamma arbete med barnens utveckling, lärande och omsorg. De genomför delar av undervisningen efter förskollärares planering och kan i övrigt ha olika ansvar beroende på erfarenhet och kompetens inom olika områden.

Förskoleassistent – Befattningen är till för den som saknar barnskötar- eller förskolläraryt- bildning eller annan pedagogisk högskoleutbildning. Förskoleassistenten är en del av förskolornas arbetslag. Fokus ligger främst på det praktiska omsorgsarbetet – men arbetsfördelningen och arbetsuppgifterna i arbetslaget kan variera, beroende på behov och sammansättning av arbetslaget.

På förskolorna finns också en barnhälsa. Förskolans barnhälsoteam (BHT) består av rektor och specialpedagog. En centralt organiserad förskolepsykolog är knuten till barnhälsoteamen, deltar regelbundet på möten och utgör ett stöd i barnhälsans operativa och strategiska arbete. Barnhälsoteamen arbetar främjande, förbyggande och åtgärdande för alla barns hälsa, lärande och utveckling. I det främjande och förebyggande arbetet ingår att utveckla tillgängliga och inkluderande lärmiljöer som gynnar undervisningen för alla barn. Det åtgärdande arbetet innefattar riktade insatser till de barn som är i behov av mer omfattande stöd, till exempel pedagogisk kartläggning, handlingsplan, samverkan med andra aktörer och handledning till arbetslaget.

2.1.3 Andel personal med förskollärlägitimation

	2019	2020	2021	2022	2023
Heltidstjänster i förskolan med förskollärlägitimation, kommunal regi, andel (%)	53	57	52	55	54
Jämförelse riket	43	44	44	44	44

Som framgår av jämförelsen ovan är andelen legitimerade förskollärare i Alingsås kommuns kommunala förskolor stabilt högre än i riket som helhet. Något som är en viktig kvalitetsfaktor. Vetenskapsrådet (2015) beskriver att "förskolans likvärdighet och möjlighet att verka för social jämlikhet är starkt kopplad till förskolepersonalens utbildningsnivå och kompetens." (s. 24).¹

2.2. Förskolans inre organisation

2.2.1 Mindre grupper under dagen

I förskolornas verksamhetsuppföljningar beskriver rektorerna hur de arbetar med att bedriva planerad undervisning i mindre grupper. Uppföljningen visar att det pågår ett omfattande arbete med frågan på förskolorna. En del i detta arbete är att implementera en modell med tre nivåer av organisation under dagen och veckan. Nivåerna benämns enligt följande: grundnivå ("garantinivå"), accepterad nivå (planerade mindre sammanhang) och ambitionsnivå (planerad undervisning i undervisningsgrupper).

De positiva effekter som syns av att bedriva undervisning i mindre grupper och som beskrivs av rektorerna kan delas in i två perspektiv; barnens perspektiv respektive personalens. Ur barnens perspektiv beskrivs en rad positiva effekter såsom en lugnare och tryggare miljö, färre konflikter, ökat inflytande för barnen och ökat talutrymme för varje barn. Ur personalens perspektiv syns en ökad möjlighet att bedriva planerad undervisning, följa upp undervisningens resultat och att använda resultaten av uppföljningarna till att planera den fortsatta undervisningen grundad i gruppens behov, att kunna se varje enskilt barns behov och att bättre kunna stödja barn som behöver särskilt stöd. Uppföljningen visar att det kvarstår utmaningar i arbetet vilket gör att olika förskolor har kommit olika långt i arbetet och att hur stor del av dagen eller veckan där barnen kan vistas i mindre barngrupper varierar mellan förskolorna.

---

¹ En likvärdig förskola för alla barn. Vetenskapsrådet 2015. <https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2015-10-12-en-likvardig-forskola-for-alla-barn.html>

Utmaningarna beskrivs så gott som uteslutande som utmaningar som kan kopplas till förskolornas inre organisation. Exempelvis hur personalplaneringen utifrån scheman och planeringstid kan göras för att möjliggöra att dela in barnen i mindre barngrupper. En annan tydlig utmaning är hur den planerade gruppindelningen ska kunna upprätthållas vid ordinarie personals frånvaro. Ett sätt att arbeta med detta är att öka grundbemanningen i syfte att minska behoven av att ta in vikarier, ett arbetssätt som är under implementering. Det finns också några rektorer som beskriver utmaningar avseende hur lokalernas utformning och storleken på förskolan påverkar möjligheterna. I denna del har arbetet även synliggjort behovet av att ha genomtänkta lärmiljöer för barnen, såväl inomhus som utomhus (se även kapitel 3.1.1. nedan).

2.2.2 Personaltäthet

Personaltätheten redovisas som antal inskrivna barn per årsarbetare, oavsett befattning eller utbildningsbakgrund.

	2019	2020	2021	2022	2023
Inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, kommunal regi, antal	5,5	5,5	5,3	5,2	5,1
Jämförelse riket	5,2	5,2	5,1	5,1	5,1

Personaltätheten (mätt som antal barn per årsarbetare) ökar över tid i Alingsås kommuns kommunala förskolor och var 2023 på samma nivå som riket som helhet, efter att ha varit något lägre tidigare under mätperioden. Vetenskapsrådet (2015) diskuterar personaltäthetens betydelse och grundat i en genomgång av forskningsläget sammanfattar de sina slutsatser som att hög personaltäthet har störst betydelse för yngre barn och för barn med svagare socioekonomisk bakgrund.² Dock behöver personaltätheten också kopplas samman med andra faktorer för att ge önskad effekt, exempelvis hur personalen använder de möjligheter som en hög personaltäthet skapar. Det är också viktigt att relatera personaltätheten till barnen faktiska närvarotid och planera så att det är flest personal närvarande när antalet barn är som högst.

2.2.3 Socioekonomisk resursfördelning

Förskolorna kan erhålla kompensation utifrån barngruppernas socioekonomiska förutsättningar. Bidraget utgör cirka fyra procent av resursfördelningen till förskola. Medel fördelas till enheter med en viss socioekonomisk struktur enligt barn- och ungdomsnämndens fastställda faktorer. Modellen används för att fördela resurser mellan enheter.

² En likvärdig förskola för alla barn. Vetenskapsrådet 2015. <https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2015-10-12-en-likvardig-forskola-for-alla-barn.html>

Det är sedan rektor som fördelar resurserna inom enheten, utifrån enhetens barns förutsättningar. Rektorer för förskolor som erhåller socioekonomiskt fördelade resurser redovisar att resurserna i huvudsak används till personalförstärkningar för att möjliggöra en högre personaltäthet och/eller för att öka möjligheten för barnen att vistas i mindre grupper. Något som ligger i linje med Vetenskapsrådets (2015) slutsatser (se 2.2.2 ovan).

3. Undervisningen

Undervisning definieras i skollagens (SL 2010:800) kapitel 1 § 3 som:

[...] processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare eller förskollärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att barn eller elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden

Som tidigare nämnts ska undervisningen i förskolan utgå från ett innehåll som är planerat eller uppstår spontant och att leken är grunden för utveckling, lärande och välbefinnande i förskolan.

I denna rapport beskrivs undervisningens förutsättningar utifrån perspektivet av lärmiljöernas utformning.

3.1. Lärmiljöerna

De korta beskrivningar av vad som menas med de olika områdena i lärmiljöerna som inleder respektive kapitel nedan (i kursiv stil) bygger på information hämtad från Specialpedagogiska skolmyndighetens hemsida (www.spsm.se).

3.1.1 Fysisk

Med fysisk lärmiljö menas alla de byggnader och utomhusmiljöer där barnen får sin utbildning, men innefattar också möblering och material.

Först kan konstateras att förskolorna har tydligt skiftande förutsättningar såväl rörande inemiljön som utemiljön. Förskolorna arbetar aktivt för att utveckla de fysiska lärmiljöerna utifrån de förutsättningar de har. Mycket arbete bedrivs för att skapa en fysisk lärmiljö med låga möbler, på barnens nivå, och att barnen har enkel tillgång till material.

De lokaler och utemiljöer som finns delas in i olika mindre delar, som "rum i rummet". De olika "rummens" möjligheter anpassas efter barnens intressen eller utifrån den planerade undervisning som för tillfället pågår. Lärmiljöerna beskrivs utifrån detta perspektiv som varande i ständig förändring. Det finns också beskrivningar där mindre "rum" specifikt för läsning, skapande och konstruktion skapats för barnen.

Sammantaget bedöms arbetet med den fysiska lärmiljön kommit längst avseende inomhusmiljöerna och det framkommer utvecklingsbehov i utomhusmiljön, något som också visar sig i verksamhetsuppföljningarnas framåtsyftande delar där utvecklad utomhusmiljö är ett relativt vanligt förekommande mål för kommande år.

3.1.2 Pedagogisk

Tillgänglighet i den pedagogiska lärmiljön handlar om att alla barn och elever ska kunna delta i aktiviteter och undervisning som planeras och erbjuds av verksamheten. Undervisningen ska också möta behov hos gruppen och hos individerna, exempelvis avseende stöd, ledning och stimulans.

Rektorens beskrivningar av den pedagogiska lärmiljön är på flera sätt en spegel av den fysiska lärmiljön. Med utgångspunkt i barnens intressen och vilja att utforska skapas och omskapas lärmiljöerna så att barnen i leken känner sig kompetenta och delaktiga i sitt eget lärande. Barnen ges möjligheter att utveckla sin fantasi, sin kreativitet och sitt lärande. Vikten av att pedagogerna är närvarande i barnens aktiviteter och att de ständigt reflekterar över hur den pedagogiska lärmiljön, tillsammans med den fysiska lärmiljön, anpassas till barnens behov och deras utveckling och lärande lyfts också fram.

3.1.3 Social

Den sociala lärmiljön påverkar och påverkas av både pedagogisk och fysisk lärmiljö. Det handlar till exempel om att alla ska uppleva trygghet och studero i den pedagogiska lärmiljön. Det kan också handla om att alla kan vara med och leka när platsen där leken äger rum är fysiskt tillgänglig.

I rektorens beskrivningar av utvecklingen av den sociala lärmiljön ryms såväl värdegrundarbete (utifrån läroplanen) som arbete med barns delaktighet och inflytande och ett förebyggande arbete mot kränkande behandling. Stor vikt läggs vid att skapa en utveckling i barnens sociala samspel, relationer och i deras förmåga att kommunicera med varandra och de vuxna kring sina egna upplevelser. Att arbeta med TAKK (Tecken som Alternativ och Kompletterande Kommunikation) och bildstöd beskrivs som viktiga delar i barnens sociala lärmiljö då detta ökar möjligheterna till kommunikation för alla barn.

4. Sammanfattande analys

Alingsås kommuns förskolor präglas av en hög andel legitimerade förskollärare. Personaltätheten är på en motsvarande nivå som riket som helhet.

Det pågår ett omfattande utvecklingsarbete avseende de olika aspekterna av lärmiljön där framförallt arbetet med utemiljöerna bedöms behöva bedrivas även under de närmast kommande åren.

Arbetet med att barnen ges möjligheter att vistas i mindre barngrupper under dagen har kommit tämligen långt även om en hel del organisatoriskt arbete kvarstår för att arbetsättet ska vara fullt ut institutionaliserat på alla förskolor. Det är också viktigt att fortsätta arbetet med att planera för att kunna säkerställa kvaliteten i verksamheten även vid ordinarie personals frånvaro.

Datum: 2024-10-29
Handläggare: Christian Jerhov
Diariernr: 2024.348 BUN

Barn- och ungdomsnämnden

Förskolans lärmiljöer och inre organisation

Ärendebeskrivning

Som en del i huvudmannens kontinuerliga uppföljning av utbildningen i de olika skolformerna rapporteras i detta ärende om förskolans lärmiljöer och inre organisation avseende läsåret 2023/2024. Uppföljningar görs av personalens roller och befattningar, personaltäthet, förskolornas inre organisationer avseende hur barnen ges möjlighet att vistas i mindre grupper under dagen, undervisningens genomförande utifrån hur lärmiljöerna görs tillgängliga för alla barn samt hur de socioekonomiskt omfördelade resurserna används på de förskolor som erhåller dessa resurser. Ärendet behandlar inte de strukturella aspekterna av förskoleorganisationen avseende antal förskolor, deras storlek eller geografiska placeringar.

Underlaget utgörs av förskolornas verksamhetsuppföljningar (dokumentationen av det systematiska kvalitetsarbetet på enhetsnivå) och nationell statistik. Resultaten av utbildningen i förskolan, analyser av måluppfyllelse och kvalitet och i förekommande fall förslag på framåtsyftande utvecklingsarbete redovisas i huvudmannens verksamhetsuppföljning.

Av uppföljningarna framgår att Alingsås kommuns förskolor präglas av en hög andel legitimerade förskollärare. Personaltätheten är på en motsvarande nivå som riket som helhet. Det framgår vidare att det pågår ett omfattande utvecklingsarbete avseende de olika aspekterna av lärmiljön där framförallt arbetet med utemiljöerna bedöms behöva bedrivas även under de närmast kommande åren. Arbetet med att barnen ges möjligheter att vistas i mindre barngrupper under dagen bedöms ha kommit tämligen långt även om en hel del organisatoriskt arbete kvarstår för att arbetssättet ska vara fullt ut institutionaliserat på alla förskolor. Det bedöms också som viktigt att arbetet med att planera för att kunna säkerställa kvaliteten i verksamheten även vid ordinarie personals frånvaro fortsätter.

Ekonomisk bedömning

Beslutet innebär inga kostnader

Förslag till beslut

Redovisningen godkänns

Beslutet ska skickas till

Rektorer i förskola

Helena Balte
Förvaltningschef
Godkännare tjänsteskrivelse, 2024-11-04re

Christian Jerhov
VerksamhetsutvecklaHelena Balte,

Fritidshemmets lärmiljöer och inre organisation

7

2024.349 BUN

Datum: 2024-10-29
Handläggare: Christian Jerhov
Diariernr: 2024.349 BUN

Barn- och ungdomsnämnden

Fritidshemmets lärmiljöer och inre organisation

Ärendebeskrivning

Som en del i huvudmannens kontinuerliga uppföljning av utbildningen i de olika skolformerna rapporteras i detta ärende om fritidshemmets lärmiljöer och inre organisation avseende läsåret 2023/2024. Uppföljningar görs av personal, deras utbildningsnivå och befattningar, personaltäthet, fritidshemmets inre organisation, undervisningsstrategier utifrån det centrala innehållet i läroplanen (Lgr22). Ärendet behandlar inte de fysiska förutsättningarna i form av lokaler och fysiska lärmiljöer i övrigt.

Underlaget utgörs av skolenheternas verksamhetsuppföljningar (dokumentationen av det systematiska kvalitetsarbetet på enhetsnivå) och nationell statistik. Resultaten av utbildningen i fritidshemmet, analyser av måluppfyllelse och kvalitet och i förekommande fall förslag på framåtsyftande utvecklingsarbete redovisas i huvudmannens verksamhetsuppföljning. På skolenhetsnivå används uppföljningar av kvaliteten i och resultaten av undervisningen i fritidshemmen i det framåtsyftande utvecklingsarbetet.

Andelen personal med pedagogisk högskoleutbildning i Alingsås kommuns fritidshem har ökat under senare år och var 2023 på en nivå jämförbar med riket som helhet. Även personaltätheten är på en nivå som motsvarar riket. Uppföljningen visar också att Alingsås kommuns fritidshem arbetar för att bedriva en tillgänglig undervisning inriktad mot de nationella målen för verksamheten, såväl avseende undervisningens planering och genomförande som dess innehåll. Skolornas inre organisation av sina respektive fritidshem bedöms ur perspektivet gruppindelningar vara ändamålsenlig.

Ekonomisk bedömning

Beslutet innebär inga kostnader

Förslag till beslut

Redovisningen godkänns

Beslutet ska skickas till

Rektorer med ansvar för fritidshem

Helena Balte
Förvaltningschef

Christian Jerhov
Verksamhetsutvecklare

2024-11-11

§ 55 2024.349 BUN

Fritidshemmets lärmiljöer och inre organisation

Ärendebeskrivning

Som en del i huvudmannens kontinuerliga uppföljning av utbildningen i de olika skolformerna rapporteras i detta ärende om fritidshemmets lärmiljöer och inre organisation avseende läsåret 2023/2024.

Beredning

Barn- och ungdomsförvaltningen har i skrivelse den 4 november månad 2024 lämnat följande yttrande:

Uppföljningar görs av personal, deras utbildningsnivå och befattningar, personaltäthet, fritidshemmets inre organisation, undervisningsstrategier utifrån det centrala innehållet i läroplanen (Lgr22). Ärendet behandlar inte de fysiska förutsättningarna i form av lokaler och fysiska lärmiljöer i övrigt.

Underlaget utgörs av skolenheternas verksamhetsuppföljningar (dokumentationen av det systematiska kvalitetsarbetet på enhetsnivå) och nationell statistik. Resultaten av utbildningen i fritidshemmet, analyser av måluppfyllelse och kvalitet och i förekommande fall förslag på framåtsyftande utvecklingsarbete redovisas i huvudmannens verksamhetsuppföljning. På skolenhetsnivå används uppföljningar av kvaliteten i och resultaten av undervisningen i fritidshemmen i det framåtsyftande utvecklingsarbetet.

Andelen personal med pedagogisk högskoleutbildning i Alingsås kommuns fritidshem har ökat under senare år och var 2023 på en nivå jämförbar med riket som helhet. Även personaltätheten är på en nivå som motsvarar riket. Uppföljningen visar också att Alingsås kommuns fritidshem arbetar för att bedriva en tillgänglig undervisning inriktad mot de nationella målen för verksamheten, såväl avseende undervisningens planering och genomförande som dess innehåll. Skolornas inre organisation av sina respektive fritidshem bedöms ur perspektivet gruppindelningar vara ändamålsenlig.

Beslut

Arbetsutskottets förslag till beslut:
Redovisningen godkänns

Expedieras till

Rektorer med ansvar för fritidshem

Beslutsunderlag

- Fritidshemmets lärmiljöer och inre organisation
- Fritidshemmets lärmiljöer och inre organisation Bilaga 2023_2024

2024-11-11

Fritidshemmets lärmiljöer och inre organisation

Diarienummer: 2024.349 BUN

Datum: 2024-10-31
Christian Jerhov
Verksamhetsutvecklare

Innehåll

1. Inledning	3
1.1. Fritidshemmets uppdrag	3
2. Förutsättningar och inre organisation	4
2.1. Personal och befattningar	4
2.1.1 Befattningar i Alingsås kommuns fritidshem.....	4
2.1.2 Andel personal med pedagogisk högskoleutbildning.....	5
2.2. Fritidshemmens inre organisation	5
2.2.1 Personaltäthet	6
3. Undervisningen	6
3.1. Undervisningsstrategier	6
3.2. Undervisningens genomförande	7
3.2.1 Språk och kommunikation.....	7
3.2.2 Skapande och estetiska uttrycksformer	8
3.2.3 Natur och samhälle.....	8
3.2.4 Lekar, fysiska aktiviteter och utevistelse	8
4. Sammanfattande analys.....	8
Bilaga 1 – Centralt innehåll.....	9

1. Inledning

Föreliggande rapport beskriver Alingsås kommuns fritidshemsverksamhet under läsåret 2023/2024. Uppföljningar har gjorts av fritidshemmets förutsättningar, skolenheternas inre organisation och beskrivningar av undervisningens innehåll och genomförande. Ärendet behandlar inte de fysiska förutsättningarna i form av lokaler och fysiska lärmiljöer i övrigt.

Underlaget till rapporten utgörs av skolenheternas verksamhetsuppföljningar (dokumentationen av det systematiska kvalitetsarbetet på enhetsnivå) och nationell statistik.

Resultaten av utbildningen i fritidshemmet, analyser av måluppfyllelse och kvalitet och i förekommande fall förslag på framåtsyftande utvecklingsarbete redovisas i huvudmannens verksamhetsuppföljning. På skolenhetsnivå används uppföljningar av kvaliteten och resultaten av undervisningen i fritidshemmen i det framåtsyftande utvecklingsarbetet.

1.1. Fritidshemmets uppdrag

Fritidshemmet ska komplettera utbildningen i förskoleklassen, grundskolan och anpassade grundskolan. Fritidshemmet ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på eleven och elevens behov. Fritidshemmet ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap (SL 2010:800 14 kap. § 2).

I läroplanen (Lgr22)¹ beskrivs värdegrunden och uppdraget, övergripande mål och riktlinjer för utbildningen i förskoleklass, fritidshem och grundskola. I läroplanens kapitel 4 (Fritidshemmet) beskrivs att fritidshemmets undervisning ska ta sin utgångspunkt i elevernas behov, intressen och erfarenheter, men också att eleverna kontinuerligt utmanas ytterligare genom att de inspireras till nya upptäckter. I undervisningen ska eleverna erbjudas en variation av arbetssätt, uttrycksformer och lärmiljöer som integrerar omsorg och lärande. Undervisningen i fritidshemmet kompletterar förskoleklassen och skolan genom att lärandet i högre grad ska vara situationsstyrt, upplevelsebaserat och grupporienterat samt utgå från elevernas behov, intressen och initiativ.

---

¹ I de delar som rör fritidshemmet gäller Lgr22 även för anpassad grundskola.

2. Förutsättningar och inre organisation

2.1. Personal och befattningar

För att bedriva undervisning inom fritidshemmet krävs legitimation för undervisning i fritidshemmet. I fritidshemmet får det i undervisningen, utöver legitimerade lärare, även finnas annan personal med sådan utbildning eller erfarenhet att elevernas eller barnens utveckling och lärande främjas (SL 2010:800 2 kap. §§ 13-14).

2.1.1 Befattningar i Alingsås kommuns fritidshem

Inför 2024 infördes i Alingsås kommun, i likhet med flera andra kommuner inom Göteborgsregionen, något som kallas "Befattningspaletten" inom fritidshemsverksamheten. Befattningspaletten utgår från fyra kategorier av befattningar. Dessa har delvis olika uppdrag och ansvarsområden och utgår från de kompetenser och den utbildning som medarbetaren har. De fyra befattningarna är:

1. Lärare fritidshem (legitimerade lärare med behörighet att undervisa i fritidshem, grundskollärare med inriktning fritidshem eller fritidspedagog)
2. Lärare fritidshem obehörig (legitimerade lärare med annan behörighet än för undervisning i fritidshem och förskollärare)
3. Pedagog fritidshem (pedagogisk utbildning på minst gymnasial nivå, YH-utbildning, likvärdig utbildning med pedagogisk inriktning eller annan pedagogisk utbildning)
4. Fritidsassistent (slutförd gymnasieutbildning, men ej pedagogisk utbildning)

Lärare i fritidshem (befattning 1 ovan) planerar och ansvarar för undervisningen. Övriga befattningar genomför eller deltar i genomförandet av undervisningen utifrån sin kompetens.

Inför 2024 gjordes en kartläggning av befintlig personal och ett förslag till förändringar av medarbetarnas befattningar genomfördes. Förändringar i anställningarna utifrån denna har sedan genomförts.

Den vanligaste befattningen hösten 2024 (efter förändringen av befattningarna) är lärare i fritidshem följt av fritidsassistent och pedagog fritidshem. Lärare fritidshem obehörig är ovanligare.

I Alingsås kommuns fritidshem arbetar även två förstelärare med inriktning fritidshem. Förstelärarna i fritidshem har sin anställning och arbetsplats på ett fritidshem kopplat till en skola. Delar av tiden arbetar förstelärarna i fritidshem tillsammans med utvecklingsledare från enheten Stöd och utveckling med att utveckla alla fritidshem i barn- och ungdomsförvaltningen. I uppdragen ingår bland annat att planera och driva kommunens nätverk för

fritidshemmen – tillsammans med utvecklingsledare och en rektorsrepresentant – och att planera och vara delaktiga i utbildningsinsatser för fritidshemmens personal.

2.1.2 Andel personal med pedagogisk högskoleutbildning

Det finns ingen nationell statistik för andelen lärare i fritidshem med legitimation (motsvarande befattning 1 ovan) utan de jämförelser som kan göras avser istället personal med en pedagogisk högskoleutbildning (motsvarande befattning 1 och 2 ovan).

	2019	2020	2021	2022	2023
Anställda, andel (%) heltidstjänster med pedagogisk högskoleexamen i fritidshemmet , kommunal regi (Skolverkets jämförelsetal)	29	31	31	32	36
Jämförelse riket	39	39	39	38	38

Andelen anställda (räknat i heltidstjänster) med pedagogisk högskoleexamen i Alingsås kommuns fritidshem ökar över tid. Andelen 2023 (beräknat per 2023-10-15) var 36 procent. Fortfarande är andelen lägre i Alingsås kommun än i riket som helhet, men skillnaden har minskat märkbart.

2.2. Fritidshemmens inre organisation

I skolenheternas verksamhetsuppföljningar beskrivs fritidshemmens inre organisation. Nedanstående är en sammanfattning av samtliga skolenheters beskrivningar. Skolorna har olika förutsättningar avseende lokaler och utemiljö, vilket är en påverkande faktor i hur skolorna kan organisera sig.

I skollagens 14 kapitel framgår att huvudmannen ska se till att fritidshemmens elevgrupper har en lämplig sammansättning och storlek. Alingsås kommuns fritidshem organiseras vanligen i flera avdelningar. Undantaget är de minsta skolorna där samtliga elever på fritidshemmet ingår i en gemensam avdelning. Det finns också exempel på någon skola där grupperingarna görs flexibelt utifrån vilka aktiviteter som planeras.

Det vanligaste är att skolornas fritidshem är organiserade i olika avdelningar baserat på elevernas ålder. Vilka aktiviteter som genomförs, hur dessa organiseras och hur integrationen mellan perspektiven omsorg och lärande kan tillgodoses kan ofta kopplas till elevernas ålder och mognad. Elever i lägre årskurser är oftast fördelade på elevgrupper innehållande en eller två årskurser medan äldre elever är fördelade i grupper som innehåller ett något större åldersspann. En anledning till detta är att deltagandet i fritidshemsverksamheten vanligen minskar med elevernas ökade ålder.

2.2.1 Personaltäthet

	2019	2020	2021	2022	2023
Inskrivna barn/årsarbetare i fritidshem, antal (Skolverkets jämförelsetal)	19,0	20,9	21,7	21,6	21,4
Jämförelse riket	20,4	20,1	20,3	20,2	21,0

Antalet barn per årsarbetare har under de senaste åren varit relativt stabilt. Antalet barn är dock högre nu än under de två första åren i mätperioden som beskrivs ovan. Siffrorna för 2023 visar att nivån i Alingsås kommun är jämförbar med den som gäller för riket som helhet.

3. Undervisningen

Undervisning (gäller för samtliga skolformer och för fritidshemmet) definieras i skollagens kapitel 1 § 3 som:

[...] processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare eller förskollärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att barn eller elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden

Som nämnts ovan i denna rapport ska undervisningen i fritidshemmet utgå från såväl läroplanens mål som elevernas behov, intressen och erfarenheter. Undervisningen ska vara varierad och integrera omsorg och lärande.

3.1. Undervisningsstrategier

I skolenheternas verksamhetsuppföljningar beskrivs de undervisningsstrategier som tillämpas i fritidshemmets undervisning. Nedanstående är en sammanvägning av samtliga skolenheters beskrivningar.

Skolenheterna beskriver en undervisning i fritidshemmet som syftar till att både vara planerad och mer situationsstyrd. Att undervisningen är situationsstyrd innebär att elevernas intressen av till exempel särskilda aktiviteter eller nya intressen som väcks under pågående aktiviteter får styra vad som görs. Detta arbetssätt bygger på delaktighet från eleverna. Det finns också omfattande beskrivningar av den fria leken som utöver det värde och den utveckling leken skapar, också kan mynna ut i mer lärarledd undervisning, på olika sätt, beroende på hur läraren agerar situationsstyrt.

De mer formella planeringar som beskrivs kan vara gjorda av lärare och utgå från läroplanens centrala innehåll och beskrivas i form av årshjul, teman som löper över vissa avgränsade perioder eller genom planeringar som löper över kortare tid. Det finns även exempel beskrivna där eleverna varit delaktiga och planerat för olika aktiviteter. Planeringarna grundar sig, vid sidan om hur läroplanens mål och centrala innehåll ska behandlas, även i olika former av kartläggningar av elevernas intressen och behov.

Arbete kring relationer mellan eleverna och tryggheten i grupperna och verksamheterna beskrivs också som centrala delar av skolorna. Fritidshemmen beskriver även i olika utsträckning användningen av bildstöd, dagsscheman och tydliga planeringar för att eleverna ska uppleva tillgänglighet, trygghet och förutsägbarhet.

3.2. Undervisningens genomförande

Undervisningen i fritidshemmet ska planeras och genomföra så att eleverna får möta undervisning inom följande områden för det centrala innehållet:

- Språk och kommunikation
- Skapande och estetiska uttrycksformer
- Natur och samhälle
- Lekar, fysiska aktiviteter och utevistelse

(I Bilaga 1 beskrivs hela det centrala innehållet som det är formulerat i Lgr22)

I skolenheternas verksamhetsuppföljningar beskrivs hur undervisningen genomförs inom de fyra delarna av det centrala innehållet. Nedanstående är en sammanfattning av samtliga skolenheters beskrivningar.

Beroende på att skolorna och personalen äger ett stort frirum i valet av aktiviteter, att undervisningen kan vara situationsstyrd och att planeringen bygger på elevernas delaktighet eller tar sin utgångspunkt i elevernas intressen, är det svårt att göra en beskrivning som sammanfattar helheten. Istället visar beskrivningarna nedan på i olika utsträckning förekommande undervisningsaktiviteter inom respektive del av det centrala innehållet.

3.2.1 Språk och kommunikation

Undervisningens innehåll stämmer väl överens med de olika delar som ryms inom det centrala innehållet avseende språk och kommunikation. Det finns aktiviteter kopplade till samtal om dilemman, känslor och hur man bemöter varandra. Många aktiviteter rörande läsning, boklån och biblioteksbesök, högläsning och boksamtal beskrivs också. Det finns exempel på hur eleverna gör en skoltidning och skriver sagor och berättelser. Genom samtal och samlingar av olika slag får eleverna träna sig att uttrycka sig muntligt i syfte att utveckla begrepps- och ordkunskap. I arbetet ingår också att utveckla och vid behov förändra elevernas språkbruk. Elever får även träna på att prata inför en grupp. Elever får spela rollspel och teater eller skapa egna typer av spel. Digitala verktyg används och undervisning rörande källkritik finns också beskrivna.

3.2.2 Skapande och estetiska uttrycksformer

Fritidshemmet som verksamhetsform har en tradition av att elevernas skapande med händerna i form av olika former av bild- och formskapande ges ett stort utrymme. Detta är något som tydligt framkommer i skolornas beskrivningar såsom mycket vanligt förekommande. Det finns även beskrivningar av andra estetiska uttrycksformer såsom musik, teater, skrivande och dans, fast dessa synes vara mer ojämnt spridda över kommunens fritidshem, utifrån den dokumentation som finns tillhanda.

3.2.3 Natur och samhälle

Av de fyra delarna som utgör det centrala innehållet är området natur och samhälle det som beskrivs minst omfattande i förhållande till det ganska breda innehållet i området (se Bilaga 1). Flera av områdets olika delar ryms dock även inom andra områden, exempelvis bygga och konstruera som återfinns inom skapande och estetiska uttrycksformer och skogsutflykter som ryms inom lekar, fysiska aktiviteter och utevistelse. Diskussioner och samtal avseende normer och regler beskrivs mer vanligen inom området språk och kommunikation. Exempel på explicita undervisningsaktiviteter inom området som beskrivs är odling, kontakt med föreningslivet, trafik och matematik.

3.2.4 Lekar, fysiska aktiviteter och utevistelse

Den fria leken, planerad lek och fysiska aktiviteter såväl inomhus som utomhus kan ses som grundpelare i fritidshemmets tradition, didaktik och vardagliga praktik. Att det bedrivs mycket undervisning och många aktiviteter inom området syns tydligt i skolornas beskrivningar. Fritidshemmen anordnar så kallad fritidsgympa, eleverna utövar olika idrotter såväl inne som ute och eleverna får träna sin motorik. Besök och lek i skogen och annan lek utomhus är vanligt beskrivna aktiviteter.

4. Sammanfattande analys

Andelen personal med pedagogisk högskoleutbildning i Alingsås kommuns fritidshem har ökat under senare år och var 2023 på en nivå jämförbar med riket som helhet. Även personaltäteten är på en nivå som motsvarar riket.

Uppföljningen visar också att Alingsås kommuns fritidshem arbetar för att bedriva en tillgänglig undervisning inriktad mot de nationella målen för verksamheten, såväl avseende undervisningens planering och genomförande som dess innehåll. Skolornas inre organisation av sina respektive fritidshem bedöms ur perspektivet gruppindelningar vara ändamålsenlig.

Bilaga 1 – Centralt innehåll

Ur Läroplan för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr22):

Centralt innehåll

Undervisningen ska behandla följande centrala innehåll.

Språk och kommunikation

- Samtala, lyssna, ställa frågor samt framföra egna tankar, åsikter och argument om olika områden, till exempel etiska frågor och vardagliga händelser.
- Samtala om olika typer av texter.
- Digitala verktyg och medier för kommunikation.
- Säker och ansvarsfull kommunikation, även i digitala sammanhang.
- Ord och begrepp som uttrycker behov, känslor, kunskaper och åsikter. Hur ord och yttranden kan uppfattas av och påverka en själv och andra.

Skapande och estetiska uttrycksformer

- Skapande genom olika estetiska uttrycksformer, till exempel lek, bild, musik, dans och drama.
- Olika material, redskap och tekniker för att skapa och uttrycka sig.
- Tolka och samtala om olika estetiska uttryck.
- Digitala verktyg för framställning av olika estetiska uttryck.

Natur och samhälle

- Olika sätt att utforska företeelser och samband i natur, teknik och samhälle, till exempel genom samtal, studiebesök och digitala medier. Hur företeelser och samband kan beskrivas, till exempel med ord och bilder.
- Matematik som redskap för att beskriva vardagliga företeelser och för att lösa vardagliga problem.
- Byggande och konstruktion med hjälp av olika material, redskap och tekniker.
- Normer och regler i elevernas vardag, till exempel i lekar och spel, och varför regler kan behövas.
- Etnicitet, könsroller, kroppsideal och konsumtion samt kritisk granskning av hur dessa företeelser framställs i medier och populärkultur.
- Demokratiska värderingar och principer, i sammanhang som är bekanta för eleverna. Hur gemensamma beslut kan fattas och hur konflikter kan hanteras på ett konstruktivt sätt.
- Barnets rättigheter i enlighet med konventionen om barnets rättigheter (barnkonventionen).
- Hur människors olika val i vardagen kan bidra till en hållbar utveckling.
- Närsamhällets och föreningslivets utbud av aktiviteter och platser för kultur, fritid och rekreation.
- Orientera sig i närmiljön och hur man beter sig i trafiken på ett säkert sätt.

Lekar, fysiska aktiviteter och utevistelse

- Initiera, organisera och delta i lekar av olika slag.
- Idrotter och andra fysiska aktiviteter inomhus och utomhus under olika årstider och i olika väder.
- Utevistelse under olika årstider, samt närmiljöns möjligheter till vistelse i naturen och på andra platser för fysisk aktivitet och naturupplevelser.
- Säkerhet och hänsyn till miljö och andra människor vid vistelse i olika naturmiljöer. Rättigheter och skyldigheter i naturen enligt allemansrätten.
- Livsstilens betydelse för hälsan, till exempel hur kost, sömn och balansen mellan fysisk aktivitet och vila påverkar det psykiska och fysiska välbefinnandet.

Nyckeltal: Personal och arbetsmiljö

8

2024.350 BUN

2024-11-11

§ 56 2024.350 BUN

Nyckeltal: Personal och arbetsmiljö**Ärendebeskrivning**

Som en del av barn- och ungdomsnämnden systematiska arbetsmiljöarbete redovisar förvaltningen fördjupade nyckeltal för personal och arbetsmiljö för förvaltningens verksamheter.

Beredning

Barn- och ungdomsnämnden har i skrivelse den 4 månad 2024 lämnat följande yttrande:

Barn- och ungdomsförvaltningen följer ett antal nyckeltal för personal och arbetsmiljö inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet vilka redovisas i delårsbokslut och bokslut samt i aktuellt ärende. Kommenterade och analyserade nyckeltal finns i bilagd rapport. I rapporten redovisas förvaltningens pågående och planerade arbete tillsammans med nyckeltal och övriga underlag inom områdena arbetsbelastning, sjukfrånvaro samt tillbud och arbetsskador. Sjukfrånvaro redovisas och analyseras förvaltningsövergripande men också med utgångspunkt från valda yrkesgrupper, verksamheter och utifrån ålder. Sjukfrånvaron jämförs med övriga kommuner i regionen. Förvaltningen redovisar också aktuella nyckeltal i fråga om sjukdomsorsaker. Därtill redovisas genomförda åtgärder samt vilka ytterligare insatser som planeras. En sammanfattning av förvaltningens slutsatser beskrivs nedan.

Sjukfrånvaro

Nämndens totala sjukfrånvaro är 6,8% (januari – juli 2024) vilket är lägre än föregående år. Kvinnor har totalt större andel sjukfrånvaro än män. Sedan föregående år har mäns frånvaro minskat i större utsträckning än kvinnors vilket också innebär att skillnader mellan män och kvinnors sjukfrånvaro har ökat. Sjukfrånvaron är något lägre bland yngre medarbetare (<29 år). Sjukfrånvaron ökar marginellt för personal 50 år> men minskar i övriga åldersgrupper. Under 2024 har förvaltningens sjukfrånvaro minskat inom samtliga frånvarointervall och är den lägsta under mätperioden.

Sjukfrånvaron är högst i förskolan som också är den verksamhet som i stor utsträckning präglas av omsorg och kontaktnära arbete med barn, som ännu inte utvecklat ett fullt immunförsvar och därför också har större smittspridning av förkylningar och dylikt. Under de senaste åren har förvaltningen intensifierat det systematiska arbetsmiljöarbete vilket bör vara en del av förklaring till de minskade sjuktalen. För att kunna säga något ytterligare om vad som är en effekt av förvaltningens arbete och vad som påverkas av faktorer i omvärlden behövs jämförelser med andra motsvarande verksamheter. Faktorer såsom inflation eller förändrade attityder till förkylningssymptom kan påverka frånvaron.

Tillbud och arbetsbelastning

Det totala antalet tillbud har ökat över tid med en förhållandevis stor ökning från föregående år. Det finns en ökning över tid som förvaltningen bedömer vara en effekt av olika utbildningsinsatser som genomförts och det stöd som finns till chefer. Förvaltningen arbetar för att uppmuntra anmälan och dokumentation kring tillbud för att stärka det förebyggande arbetet och sätta in åtgärder innan någon tar skada och/eller blir sjuk. Den större ökningen

2024-11-11

från föregående antas vara ett utfall av vårens omställningsprocess där rapporterade oro och liknande i relation till bemanningsfrågor.

I verksamheten används kortare enkäter (s.k. pulsmätningar) som mäter arbetsmiljön inom områdena: mål, syfte och uppdrag, stödsystem och arbetsmetoder, struktur och arbetsorganisation, relationer samt området belöningsystem. Enkäten genomförs tre gånger per år. Syftet med pulsmätningarna är att regelbundet följa upp arbetsmiljön på respektive enhet. Resultatet utgör underlag för dialog för att planera insatser gemensamt på arbetsplatsen i syfte att stärka arbetsmiljön. Gemensamt för barn- och ungdomsförvaltningens verksamheter är förstärkt arbete inom området "stödsystem och arbetsmetoder" vilket handlar om hur medarbetare upplever sin arbetsbelastning vid tillfället som de svarar på enkäten.

Insatser

Barn- och ungdomsförvaltningen har arbetat för att minska arbetsbelastningen, öka möjligheten till återhämtning och på så sätt sänka sjukfrånvaron. Genom ett närvarande, aktivt och tydligt ledarskap skapas förutsättningar för förbättrad samverkan med samt ökat engagemang och delaktighet för alla medarbetare. Studier inom arbetsmiljö och organisation visar på att ledarskapet är avgörande för en hållbar organisation med ett systematiskt arbetsmiljöarbete. När förvaltningen identifierar friskfaktorer och arbetar aktivt, systematiskt och långsiktigt har organisationen stor möjlighet att skapa en god arbetsmiljö och minska sjukfrånvaron.

I rapporten redovisas förvaltningens arbete med följande insatser:

- Alingsås kommuns centrala ledarutvecklingsprogram som syftar till att stödja chefer att utveckla sitt ledarskap
- Utvecklande medarbetarskap
- Förstärkt arbete med systematiskt arbetsmiljöarbete för hela förvaltningen
- Utvecklat systematiskt arbetsmiljöarbete med stöd av samverkansavtalet
- Medarbetaröverenskommelser och chefsöverenskommelser

Beslut

Arbetsutskottets förslag till beslut: Redovisningen godkänns.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Personal och arbetsmiljö
- Bilaga Nyckeltal personal och arbetsmiljö delår-november 2024 241024

Personal och arbetsmiljö

Barn- och ungdomsförvalt-
ningen
2024

Innehåll

Inledning	3
Arbetsbelastning	3
Tillbud och arbetsskador	4
Sjukfrånvaro	5
Sjukfrånvaro per åldersgrupp	6
Sjukfrånvaro per verksamhet	7
Sjukfrånvaro per yrkesgrupp	7
Jämförelse Göteborgsregionen	8
Sjukdomsorsaker och sjukdomstyper	9
Genomförda och planerade insatser.....	10
Alingsås kommuns centrala ledarutvecklingsprogram som syftar till att stödja chefer att utveckla sitt ledarskap	10
Utvecklande medarbetarskap	10
Förstärkt arbete med systematiskt arbetsmiljöarbete för hela förvaltningen	11
Utvecklat systematiskt arbetsmiljöarbete med stöd av samverkansavtalet	11
Medarbetaröverenskommelser och chefsöverenskommelser	11

Inledning

I denna uppföljning redovisas nyckeltal för personal och arbetsmiljö för januari till juli 2024, undantaget jämförelserna med övriga kommuner i Göteborgsregionen som avser januari till april 2024. Detta redovisas som en del i barn- och ungdomsnämndens systematiska arbetsmiljöarbete. Rapporten är indelad i områdena arbetsbelastning, tillbud och arbetsskador samt sjukfrånvaro. Sjukfrånvaro redovisas förvaltningsövergripande men också med utgångspunkt från valda yrkesgrupper, verksamheter och ålder. Sjukfrånvaron jämförs med övriga kommuner i Göteborgsregionen (GR). Förvaltningen redovisar också aktuella nyckeltal i fråga om sjukdomsorsaker och sjukdomstyper. Avslutningsvis redogörs för genomförda och planerade åtgärder. Arbetsmiljöarbetet och insatser för att förbättra arbetsmiljön är ett kontinuerligt och långsiktigt arbete där det tar tid att utveckla gynnsamma strukturer eller förändra förutsättningarna. Det systematiska arbetsmiljöarbetet har ett värde i sig men hänger också nära samman med verksamhetens övriga processer såsom systematiskt kvalitetsarbete för att förbättra utbildningen liksom kompetensförsörjning men också personalplanering och övrigt arbete i varje enhets inre organisation.

Arbetsbelastning

I verksamheten används kortare enkäter (s.k. pulsmätningar) som mäter arbetsmiljön inom områdena: mål, syfte och uppdrag, stödsystem och arbetsmetoder, struktur och arbetsorganisation, relationer samt området belöningsssystem. Enkäten genomförs tre gånger per år. Syftet med pulsmätningarna är att regelbundet följa upp arbetsmiljön på respektive enhet. Resultatet utgör underlag för dialog för att planera insatser gemensamt på arbetsplatsen i syfte att stärka arbetsmiljön. Gemensamt för barn- och ungdomsförvaltningens verksamheter är förstärkt arbete inom området "stödsystem och arbetsmetoder" vilket handlar om hur medarbetare upplever sin arbetsbelastning vid tillfället som de svarar på enkäten.

Ett systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) i hela förvaltningen är avgörande för en god arbetsmiljö. Insatser för att utveckla det systematiska arbetsmiljöarbetet görs och behöver fortsätta. Åtgärder för att förbättra arbetsmiljön och minska sjukfrånvaron har vidtagits på alla nivåer i organisationen. I det förvaltningsövergripande arbetet kommer fokus fortsatt att vara gemensamma utbildningsinsatser inom arbetsmiljöområdet för chef och skyddsombud. Detta är ett långsiktigt arbete som förvaltningen bedömer behöver pågå i syfte att förbättra arbetsmiljön och den upplevda arbetsbelastningen. I detta ingår också fortsatt utveckling av samverkansarbetet lokalt på respektive enhet.

Vidareutveckling av förvaltningens systematiska arbetsmiljöarbete fortsätter också med fokus på chefs- och ledarskap för att bland annat stärka enheternas arbetsmiljöarbete. För att minska arbetsbelastningen och öka möjligheten till återhämtning genomförs insatser för verksamheten som helhet, men också riktat för olika yrkesgrupper och verksamhetsformer specifikt. Därtill pågår fortsatt arbete med tillämpning av införda IT-system och e-tjänster i syfte att stödja och förenkla verksamhetens processer.

Tillbud och arbetsskador

I Alingsås kommun rapporteras och dokumenteras händelser rörande tillbud, arbetsskador och incidenter i ett digitalt rapporteringssystem, Stella. Det totala antalet tillbud har ökat över tid med en förhållandevis stor ökning från föregående år. Det finns en ökning över tid som förvaltningen bedömer vara en effekt av olika utbildningsinsatser som genomförts och det stöd som finns till chefer. Förvaltningen arbetar för att uppmuntra anmälan och dokumentation kring tillbud för att stärka det förebyggande arbetet och sätta in åtgärder innan någon tar skada och/eller blir sjuk. Den större ökningen från föregående antas vara ett utfall av vårens omställningsprocess där rapporterade oro och liknande i relation till bemanningsfrågor.

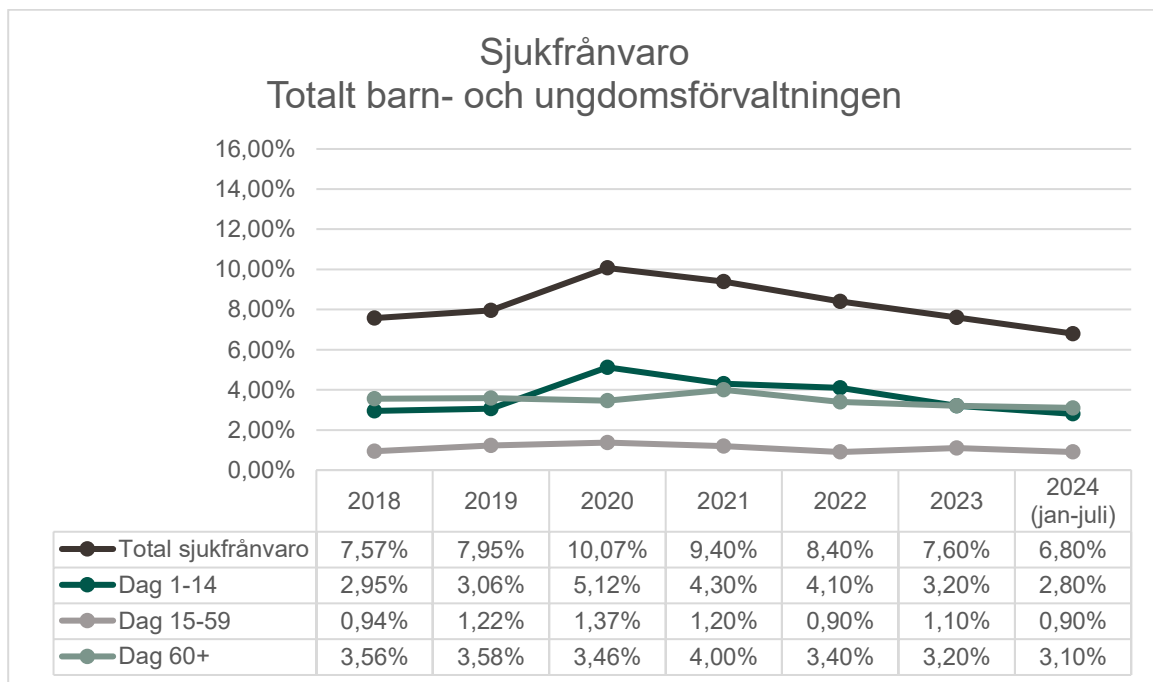
Skador med frånvaro är januari till juli 2024 är något färre än motsvarande period föregående år. Under året är de vanligaste orsakerna till tillbud psykisk överbelastning oftast på grund av brist på vikarie eller händelser som kan uppstå i mötet med barn/elev såsom spottningar men också skada eller hot från barn/elev. Tillbud kategoriserade som incident tar sikte på tillbud rörande lokal/teknik såsom värme och kyla, ventilation, skottning, grusning och så vidare.

Antal inrapporterade händelser i Stella jan – jul		
	2023	2024
Tillbud	462	821
Nollskada	83	94
Skada med frånvaro	17	15
Incident*	16	15
Totalt	578	945

Sjukfrånvaro

Nämndens totala sjukfrånvaro är 6,8% (januari – juli 2024) vilket är lägre än föregående år. Kvinnor har totalt större andel sjukfrånvaro än män. Sedan föregående år har mäns frånvaro minskat i större utsträckning än kvinnors vilket också innebär att skillnader mellan män och kvinnors sjukfrånvaro har ökat. Sjukfrånvaron är något lägre bland yngre medarbetare (<29 år). Sjukfrånvaron ökar marginellt för personal 50 år> men minskar i övriga åldersgrupper.

Under 2024 har förvaltningens sjukfrånvaro minskat inom samtliga frånvarointervall och är den lägsta under mätperioden. Majoriteten av alla anställda i barn- och ungdomsförvaltningen är kvinnor (81,6 procent) och i förskolans verksamhet är det 88,9 procent kvinnor. Sjukfrånvaron är högst i förskolan som också är den verksamhet som i stor utsträckning präglas av omsorg och kontaktnära arbete med barn som ännu inte utvecklat ett fullt immunförsvar och därför också har större smittspridning förkylningar och dylikt.

Förvaltningen konstaterar en sjunkande sjukfrånvaro över tid. Vid delårets avstämning konstateras den lägsta nivån under hela mätperioden, men jämförelse med helår är möjlig först i årsbokslutet. Den höga sjukfrånvaron under framförallt 2022 och 2021 speglar covid-19-pandemins effekter på sjukfrånvaron. Under de senaste åren har förvaltningen intensifierat det systematiska arbetsmiljöarbete vilket bör vara en del av förklaring till de minskade sjuktalen. För att kunna säga något ytterligare om vad som är en effekt av förvaltningens arbete och vad som påverkas av faktorer i omvärlden behövs jämförelser med andra motsvarande verksamheter. Faktorer såsom inflation eller förändrade attityder till förkylningssymptom kan påverka frånvaron. Under hösten sammanställer förvaltningen jämförelser inom GR-samarbetet där det blir möjligt med mer utvecklade analyser.

Förvaltningen har identifierat ett antal framgångsfaktorer kopplade till den minskade sjukfrånvaron. En del är det utvecklingsarbete som sker i samverkan mellan arbetsgivaren och samarbetspartners i rehabiliteringsprocessen i syfte att nå en bredare helhetsbild och fler professioner kring den enskilda. Under året har uppdragsdialoger införts mellan företagshälsovården och arbetsgivaren för att nå ändamålsenliga och skräddarsydda insatser för medarbetare. Ett aktivt rehabiliteringsarbete sker genom att både preventiva och reaktiva insatser pågår med syfte att tidigt fånga signaler på ohälsa som hade kunnat leda till en sjukskrivning på sikt. Arbetsgivaren arbetar med förstärkt uppföljning och dialog med medarbetare kring korttidsfrånvaro, dess orsaker och medarbetarens behov av stöd.

En betydande friskfaktor är att som medarbetare vara väl insatt i verksamhetens mål och att respektive uppdrag och befogenheter är tydliga i relation till målen. Ett kommungemensamt arbete pågår därför med tydliggörande av uppdrag och medarbetaröverenskommelser. I arbetet med inre organisation ingår att tydliggöra roller utifrån uppdrag och att bemanna och schemalägga utifrån olika befattningar och uppdrag. Delaktighet och uthållighet behövs i utvecklingsarbete och verksamhetsutveckling för en gemensam förståelse.

Vad som påverkar sjukfrånvaron är en komplex fråga, SKR¹ har tidigare belyst och förklaringar som påverkar förändringar i sjukfrånvaro. På övergripande nivå verkar förändringarna kunna höra samma med förändringar av regler i sjukförsäkringen och tillämpningen av reglerna, men även konjunktur- och attitydförändringar snarare än ökad upplevd stress, försämrad hälsa eller arbetsmiljö. En annan möjlig orsak till svängningarna i sjukfrånvaro över tid har föreslagits vara att frågor i tider av hög sjukfrånvaro får uppmärksamhet och att resurser då satsas på åtgärder för att minska sjukfrånvaro, exempelvis mer förebyggande åtgärder. När sjuktalen sjunker minskar fokus och sådana åtgärder blir mindre prioriterade. Det är därför angeläget att säkra ett fortsatt systematiskt och förebyggande arbetsmiljöarbete.

Sjukfrånvaro per åldersgrupp

Sjukfrånvaro*	2023	2024	Differens
<29 år	5,6%	4,0%	-1,6%
30-49 år	7,6%	6,1%	-1,5%
50 år>	8,0%	8,1%	0,1%

*jan-jul. 2023/2024

Sjukfrånvaron är som lägst i yngre åldersgrupper och har minskat bland medarbetare <29 år och mellan 30–49 år. För åldersgruppen 50 år och äldre är sjukfrånvaron på motsvarande nivå före föregående år.

---

¹ Sveriges kommuner och regioner (2018) Sjukfrånvaro i kommuner och landsting – Vad är problemet?

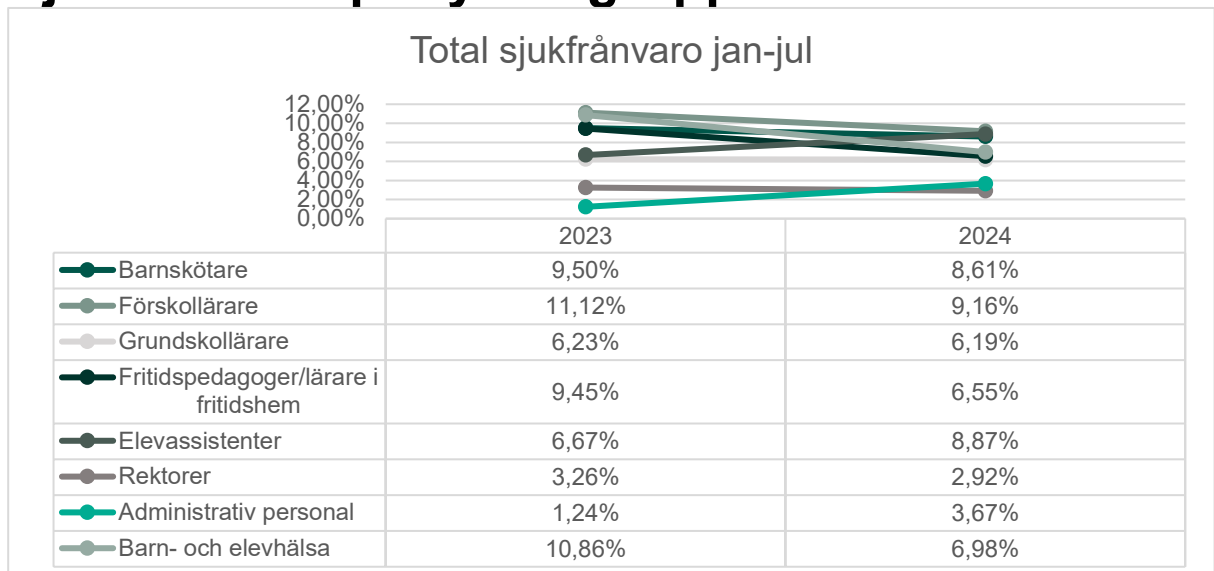
Sjukfrånvaro per verksamhet

Sjukfrånvaro*	2023	2024	Differens
Förskola	9,4 %	8,7 %	-0,7%
Fritidshem	8,7 %	6,7 %	-2,0%
Grundskola åk 1-6	6,8 %	6,6 %	-0,2%
Grundskola åk 7-9	3,3 %	4,0 %	0,7%

*jan-jul. 2023/2024

Under 2024 har sjukfrånvaron minskat inom såväl förskola som fritidshem och grundskola 1-6 i jämförelse med samma period föregående år. I grundskolans högre årskurser har sjukfrånvaron ökat något. Förändringarna för frånvaron är jämt fördelad mellan frånvarointervallen. Sjukfrånvaron har alltså minskat generellt.

Sjukfrånvaro per yrkesgrupp

*Ovan avser alla anställningsformer och sysselsättningar, utifrån AID-etikett

Sjukfrånvaro har sedan föregående år minskat för samtliga av ovan listade yrkeskategorier med undantag för elevassistenter. Minskningen av sjukfrånvaron vad gäller är dock grundskollärare är marginell från föregående år. Det har skett en påtaglig minskning av sjukfrånvaron av förskollärare liksom för lärare i fritidshem. Sjukfrånvaro för rektorer liksom barn och elevhälsa² minskar från föregående år men ökar för administrativ personal liksom inom barn-

² Avser psykologer, kuratorer, skolsköterskor

och elevhälsan. Antalet personer inom de tre senare kategorierna är förhållandevis få. Ett färre antal individers sjukfrånvaro ger stort utslag.

Jämförelse Göteborgsregionen

Varje år samlar Göteborgsregionen in statistik från samtliga GR-kommuner i syfte att sammanställa nyckeltal att kunna jämföra med bland annat statistik som berör sjukfrånvaro. I tabellen nedan redovisas statistik från januari till februari 2022. Det är data för hela kommun, för den personalgrupp som arbetar inom förskola och skol samt tre särskilt utvalda yrkesgrupper: Barnskötare, förskollärare och grundskollärare.

Sjukfrånvaro i procent (%) av ordinarie arbetstid bland månadsanställda i ett urval av verksamheter och yrkesgrupper, 2024 jan-apr GR.

Värden med grå bakgrund är samma eller lägre än Alingsås kommun, värden med grön bakgrund är högre än Alingsås kommun.

	Samtliga månadsanställda	Personal inom skola & barnomsorg*	Barnskötare	Förskollärare	Grundskollärare
Ale	9,6	8,9	14,3	4,7	4,1
Alingsås	7,9	7,7	10,2	10,3	7,3
Göteborg	9,0	10,4	12,7	12,4	6,8
Härryda	8,9	9,6	13,5	13,4	6,8
Kungsbacka	7,8	7,1	10,9	8,9	4,9
Kungälv	9,7	8,7	13,9	11,3	5,5
Lerum	8,8	9,2	12,6	14,0	5,8
Lilla Edet	9,2	8,5	11,8	10,4	3,2
Mölndal	8,4	8,6	14,0	10,6	6,6
Partille	9,7	10,5	12,5	12,8	7,5
Stenungssund	8,3	7,6	10,9	8,1	6,9
Tjörn	8,6	8,9	10,8	10,1	7,8
Öckerö	9,5	11,0	8,9	17,2	7,3
Hela GR	8,8	9,7	12,6	11,6	6,4

* Avser även personal inom gymnasieskolan

Vid jämförelse av differensen mellan Alingsås kommun och genomsnittet för sjukfrånvaro i Göteborgsregionen (GR) konstateras att Alingsås kommun har en lägre sjukfrånvaro än GR för såväl kommunen som helhet som för personal inom förskola. Sjukfrånvaro för grundskollärare är högre än genomsnittet i GR. De senaste åren är sjukfrånvaron för barnskötare i Alingsås lägre än genomsnittet än GR. Sjukfrånvaron för förskollärare varierar mellan åren men sjukfrånvaron för grundskollärare är i regel högre i Alingsås än i övriga GR.

Sjukdomsorsaker och sjukdomstyper

Barn- och ungdomsförvaltningen följer statistik för sjukdomsorsak och sjukdomstyp i rehabiliteringssystemet Adato. Vid sjukfrånvaro i 14 dagar (per helår) eller mer startas ett rehabiliteringsärende där sjukdomsorsak och sjukdomstyp anges. I systemet finns ett antal angivna sjukdomsorsaker. Dessa redovisas nedan för perioden januari till juli 2024 och motsvarande period föregående år

Sjukdomsorsak	2023	2024
Inte arbetsrelaterat	84	71
Arbetsrelaterat/inte arbetsrelaterat	34	18
Fysiska arbetsförhållanden	3	1
Psykiska arbetsförhållanden	6	6
Ej angivet/Övriga orsaker	45	34

Förvaltningen konstaterar att majoriteten av de sjukdomsorsaker som ligger bakom de sjukskrivningar som genererat ett rehabiliteringsärende inte varit arbetsrelaterade. Övriga sjukdomsorsaker har minskat med undantag för psykiska arbetsförhållanden som är samma antal som föregående år. I de pulsmätningar som genomförs i verksamheten framkommer att området "stödsystem och arbetsmetoder", vilket handlar om hur medarbetare upplever sin arbetsbelastning, är det område som är mest angeläget att arbeta med. Samtidigt kan det konstateras att det är förhållandevis få som har sjukfrånvaro till följd av psykisk arbetsbelastning med hänsyn till den tonvikt av att arbeta med frågan om arbetsbelastning som framkommer i pulsmätningarna.

Genomförda och planerade insatser

Förvaltningen har sedan tidigare vidtagit ett antal åtgärder för att minska sjukfrånvaron, minska arbetsbelastningen, öka möjligheten till återhämtning samt det systematiska arbetsmiljöarbetet. Flera av insatserna har pågått under en längre tid men är också sådana att de kräver arbete på lång sikt för att se resultat.

Alingsås kommuns centrala ledarutvecklingsprogram som syftar till att stödja chefer att utveckla sitt ledarskap

Chefer som är nya i Alingsås kommun har möjlighet att påbörja ledarskapsprogrammet så snart det passar planeringen i övrigt. Inriktningen på ledarskapsprogrammet är generellt ledarskapsfrågor och blir därmed ett komplement till rektorsprogrammet som rektorer genomgår de första åren i yrket. Rektorsprogrammet är en statlig befattningsutbildning på universitetsnivå som syftar till att ge rektorer kunskaper om uppdrag samt stärka dem i deras yrkesutövning. De rektor som har läst färdig den statliga befattningsutbildningen har möjlighet att läsa påbyggnadsutbildning på universitetsnivå, vilket några rektor gör. Dessa har inriktning på specifika delar av rektorsuppdraget och syftar till att stärka rektor inom det specifika området. Barn- och ungdomsförvaltningen genomför med utgångspunkt i kommunens gemensamma ledarskapsprogram en särskild satsning för hela chefsgruppen med syfte att utveckla ledarskapet i hela organisationen.

Utvecklande medarbetarskap

Som en del i Alingsås kommun arbetar barn- och ungdomsförvaltningen med de olika delarna i Alingsås kommuns medarbetarpolicy. Medarbetarpolicyn förtydligar förväntningarna i relationen medarbetare och arbetsgivaren. Dels är policyn ett stöd för att tydliggöra delar i medarbetaröverenskommelsen men tar också fasta på utvecklande medarbetarskap. Utgångspunkten är försvarshögskolans modell för utvecklande ledarskap som tillsammans med modellerna för indirekt och utvecklande ledarskap används som ett ramverk för ledar- och medarbetarskap. Barn- och ungdomsförvaltningen planerar att använda det kommungemensamma underlaget som är framtaget med start 2024 eller 2025. Arbetet bygger på att medarbetarna tillsammans med chefen tar ansvar för verksamhetens resultat. Tillit och förtroende till medarbetares förmåga och förväntan om ansvarstagande i alla led är kärnan i barn- och ungdomsförvaltningens arbete. För att ytterligare stödja utveckling av medarbetarskapet pågår utveckling av alla chefer inom ramen för utvecklande ledarskap tillsammans med modellen för indirekt ledarskap.

Förstärkt arbete med systematiskt arbetsmiljöarbete för hela förvaltningen

Det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) är ett konstant och prioriterat arbetsområde för förvaltningens samtliga verksamheter. Åtgärder för att förbättra arbetsmiljön och minska sjukfrånvaron vidtas på alla nivåer i organisationen. I det förvaltningsövergripande arbetet är fokus på gemensamma utbildningsinsatser till chef och ombud inom samverkan och arbetsmiljöområdet. Hela kommunen arbetar i ett gemensamt digitalt stödsystem för arbetsmiljöarbetet, OPUS, där chef får underlag och stöd för arbetet enligt gemensamt årshjul.

Utvecklat systematiskt arbetsmiljöarbete med stöd av samverkansavtalet

Barn- och ungdomsförvaltningens nya samverkansstruktur, utformad utifrån kommunens nya samverkansavtal, trädde i kraft i och med verksamhetsåret 21/22 startade. Samverkanstrukturen bygger bland annat på att samverkan ska ske så nära den enskilda medarbetaren som möjligt. Arbetsplatsträffarna på respektive enhet är utgångspunkten för lokal samverkan och kompletteras av LSG. Detta ligger i linje med förvaltningens inriktning om ett distribuerat ledarskap, som bland annat syftar till att fortsätta stärka respektive chefs mandat. Samverkanstrukturen ger en starkt möjlighet för lokal samverkan och ett större utrymme att hantera frågor så nära den det berör som möjligt. Utöver dessa lokala forum finns VSG som rör verksamhetsgemensam samverkan och FSG som rör förvaltningsgemensam samverkan. I och med den förändrade samverkansstrukturen så har APT blivit en förtydligad arena för chef, skyddsombud och medarbetare tillsammans arbeta strukturerat och systematiskt med arbetsmiljöfrågor på respektive enhet. Den förstärkningen har bland annat som mål att det ska vara kortare vägar till beslut och att de åtgärder som genomförs ska vara anpassad efter vad som behövs lokalt på respektive enheten. I detta ingår att även fortsättningsvis inkludera medarbetare i det uppföljande och analyserande arbetet såväl på APT-nivå som i det dagliga arbetet. Detta stärker det arbete som förvaltningen redan gör med högt fokus på det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) för att arbeta med ett tidigt, aktivt och förebyggande arbete vad gäller arbetsmiljö. Förvaltningen strävar efter god samverkan med arbetstagarorganisationerna för att skapa och följa upp handlingsplaner utifrån identifierade risk- och friskfaktorer i OSA. Arbetet med samverkan på enhetsnivå är i fortsatt behov av utveckling vid vissa enheter vad gäller samverkan inför APT liksom rutiner och avstämning vid förhandling.

Medarbetaröverenskommelser och chefsöverenskommelser

På individnivå arbetar förvaltningen, liksom i övriga kommunen, med medarbetaröverenskommelser och chefsöverenskommelser. I dessa överenskommelser tydliggörs uppdraget vad beträffar ansvar, krav, förväntningar och behov av stöd för att utvecklas. Målet med medarbetaröverenskommelserna är bland annat att arbeta för delaktighet, stärkt medarbetarskap och ökad måluppfyllelse. Genom dessa överenskommelser tydliggörs förväntningar vilket bidrar till en ökad motivation. Förvaltningen har arbetat ett år med nya mallar och struktur för medarbetaröverenskommelser och är en del av en förändrad lönebildningsprocess. Förvaltningen följer arbetet med medarbetaröverenskommelserna tillsammans med arbetstagarorganisationerna.

Datum: 2024-11-04
Handläggare: Karin Berg
Diariernr: 2024.350 BUN

Barn- och ungdomsnämnden

Tjänsteskrivelse Personal och arbetsmiljö

Ärendebeskrivning

Som en del av barn- och ungdomsnämnden systematiska arbetsmiljöarbete redovisar förvaltningen fördjupade nyckeltal för personal och arbetsmiljö för förvaltningens verksamheter.

Förvaltningens yttrande

Barn- och ungdomsförvaltningen följer ett antal nyckeltal för personal och arbetsmiljö inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet vilka redovisas i delårsbokslut och bokslut samt i aktuellt ärende. Kommenterade och analyserade nyckeltal finns i bilagd rapport. I rapporten redovisas förvaltningens pågående och planerade arbete tillsammans med nyckeltal och övriga underlag inom områdena arbetsbelastning, sjukfrånvaro samt tillbud och arbetsskador. Sjukfrånvaro redovisas och analyseras förvaltningsövergripande men också med utgångspunkt från valda yrkesgrupper, verksamheter och utifrån ålder. Sjukfrånvaron jämförs med övriga kommuner i regionen. Förvaltningen redovisar också aktuella nyckeltal i fråga om sjukdomsorsaker. Därtill redovisas genomförda åtgärder samt vilka ytterligare insatser som planeras. En sammanfattning av förvaltningens slutsatser beskrivs nedan.

Sjukfrånvaro

Nämndens totala sjukfrånvaro är 6,8% (januari – juli 2024) vilket är lägre än föregående år. Kvinnor har totalt större andel sjukfrånvaro än män. Sedan föregående år har mäns frånvaro minskat i större utsträckning än kvinnors vilket också innebär att skillnader mellan män och kvinnors sjukfrånvaro har ökat. Sjukfrånvaron är något lägre bland yngre medarbetare (<29 år). Sjukfrånvaron ökar marginellt för personal 50 år> men minskar i övriga åldersgrupper. Under 2024 har förvaltningens sjukfrånvaro minskat inom samtliga frånvarointervall och är den lägsta under mätperioden.

Sjukfrånvaron är högst i förskolan som också är den verksamhet som i stor utsträckning präglas av omsorg och kontaktnära arbete med barn, som ännu inte utvecklat ett fullt immunförsvar och därför också har större smittspridning av förkylningar och dylikt. Under de senaste åren har förvaltningen intensifierat det systematiska arbetsmiljöarbete vilket bör vara en del av förklaring till de minskade sjuktalen. För att kunna säga något ytterligare om vad som är en effekt av förvaltningens arbete och vad som påverkas av faktorer i omvärlden behövs jämförelser med andra motsvarande verksamheter. Faktorer såsom inflation eller förändrade attityder till förkylningssymptom kan påverka frånvaron.

Tillbud och arbetsbelastning

Det totala antalet tillbud har ökat över tid med en förhållandevis stor ökning från föregående år. Det finns en ökning över tid som förvaltningen bedömer vara en effekt av olika utbildningsinsatser som genomförts och det stöd som finns till chefer. Förvaltningen arbetar för att uppmuntra anmälan och dokumentation kring tillbud för att stärka det förebyggande arbetet och sätta in åtgärder innan någon tar skada och/eller blir sjuk. Den större ökningen

från föregående antas vara ett utfall av vårens omställningsprocess där rapporterade oro och liknande i relation till bemanningsfrågor.

I verksamheten används kortare enkäter (s.k. pulsmätningar) som mäter arbetsmiljön inom områdena: mål, syfte och uppdrag, stödsystem och arbetsmetoder, struktur och arbetsorganisation, relationer samt området belöningsystem. Enkäten genomförs tre gånger per år. Syftet med pulsmätningarna är att regelbundet följa upp arbetsmiljön på respektive enhet. Resultatet utgör underlag för dialog för att planera insatser gemensamt på arbetsplatsen i syfte att stärka arbetsmiljön. Gemensamt för barn- och ungdomsförvaltningens verksamheter är förstärkt arbete inom området "stödsystem och arbetsmetoder" vilket handlar om hur medarbetare upplever sin arbetsbelastning vid tillfället som de svarar på enkäten.

Insatser

Barn- och ungdomsförvaltningen har arbetat för att minska arbetsbelastningen, öka möjligheten till återhämtning och på så sätt sänka sjukfrånvaron. Genom ett närvarande, aktivt och tydligt ledarskap skapas förutsättningar för förbättrad samverkan med samt ökat engagemang och delaktighet för alla medarbetare. Studier inom arbetsmiljö och organisation visar på att ledarskapet är avgörande för en hållbar organisation med ett systematiskt arbetsmiljöarbete. När förvaltningen identifierar friskfaktorer och arbetar aktivt, systematiskt och långsiktigt har organisationen stor möjlighet att skapa en god arbetsmiljö och minska sjukfrånvaron.

I rapporten redovisas förvaltningens arbete med följande insatser:

- Alingsås kommuns centrala ledarutvecklingsprogram som syftar till att stödja chefer att utveckla sitt ledarskap
- Utvecklande medarbetarskap
- Förstärkt arbete med systematiskt arbetsmiljöarbete för hela förvaltningen
- Utvecklat systematiskt arbetsmiljöarbete med stöd av samverkansavtalet
- Medarbetaröverenskommelser och chefsöverenskommelser

Ekonomisk bedömning

Beslutet innebär inga kostnader

Förslag till beslut

Redovisningen godkänns.

Helena Balte
Förvaltningschef

Karin Berg
Verksamhetsutvecklare

Verksamhetschef enligt
HSL för Elevhälsans
medicinska och
psykologiska insats

9

2024.212 BUN

Datum: 2024-11-04
Handläggare: Karin Berg
Diariernr: 2024.212 BUN

Barn- och ungdomsnämnden

Verksamhetschef enligt hälso- och sjukvårdslagen

Ärendebeskrivning

Alingsås kommun är ansvarig vårdgivare för elevhälsans medicinska och psykologiska insats som lyder under Hälso- och sjukvårdslagen (HSL). Enligt HSL åligger det även vårdgivaren att ansvara för att det finns ett ledningssystem för verksamheten. Ledningssystem för elevhälsans insatser enligt HSL är beslutad av Barn- och ungdomsnämnden 2020-12-15 § 111. Uppdraget som verksamhetschef enligt HSL bemannas av enhetschef för barn- och elevhälsa. Frida Toivanen tillträder som ny barn- och elevhälsochef den 2 december 2024.

Förvaltningens yttrande

Enligt Hälso- och sjukvårdslagen ska det inom all hälso- och sjukvård finnas en verksamhetschef som svarar för verksamheten och det samlade ledningsansvaret. Verksamhetschef enligt HSL är den person som såväl tillsyningsmyndighet, vårdnadshavare, elever och personal kan vända sig till när det gäller frågor som rör elevhälsans medicinska och psykologiska insatser. Verksamhetschef har anmälningsplikt till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) om det finns skälig anledning att befara att skolsköterska, skolläkare eller skolpsykolog kan utgöra en fara för patientsäkerheten enligt Patientsäkerhetslagen (2010:659 §7).

Verksamhetschef HSL måste inte ha hälso- och sjukvårdsutbildning men får inte bestämma över diagnostik eller vård och behandling om hen inte har tillräcklig kompetens och erfarenhet för detta. I vissa fall måste VC HSL mot bakgrund av sin kompetens uppdra åt annan att fullgöra enskilda ledningsuppgifter med stöd av 30§ HSL. Inom Barn- och ungdomsförvaltningen i Alingsås kommun är det enhetschef Elevhälsa som är verksamhetschef enligt HSL.

Med anledning av att Frida Toivanen tillträder som ny barn- och elevhälsochef den 2 december 2024 föreslås hon utses som verksamhetschef enligt HSL.

Ekonomisk bedömning

Beslutet finansieras inom ram.

Förslag till beslut

Barn- och ungdomsnämnden utser Frida Toivanen till verksamhetschef enligt HSL för elevhälsans medicinska och psykologiska insats från och med 2 december 2024.

Beslutet ska skickas till

Klicka här för att fylla i vilka beslutet ska skickas till.

Helena Balte
Förvaltningschef

Karin Berg
Verksamhetsutvecklare

Helena Balte, Godkännare tjänsteskrivelse, 2024-11-04

2024-11-11

§ 57 2024.212 BUN

Verksamhetschef enligt HSL för Elevhälsans medicinska och psykologiska insats

Ärendebeskrivning

Alingsås kommun är ansvarig vårdgivare för elevhälsans medicinska och psykologiska insats som lyder under Hälso- och sjukvårdslagen (HSL). Enligt HSL åligger det även vårdgivaren att ansvara för att det finns ett ledningssystem för verksamheten. Ledningssystem för elevhälsans insatser enligt HSL är beslutad av Barn- och ungdomsnämnden 2020-12-15 § 111. Uppdraget som verksamhetschef enligt HSL bemannas av enhetschef för barn- och elevhälsa. Frida Toivanen tillträder som ny barn- och elevhälsochef den 2 december 2024.

Beredning

Barn- och ungdomsförvaltningen har i skrivelse den 4 november 2024 lämnat följande yttrande:

Enligt Hälso- och sjukvårdslagen ska det inom all hälso- och sjukvård finnas en verksamhetschef som svarar för verksamheten och det samlade ledningsansvaret. Verksamhetschef enligt HSL är den person som såväl tillsyningsmyndighet, vårdnadshavare, elever och personal kan vända sig till när det gäller frågor som rör elevhälsans medicinska och psykologiska insatser. Verksamhetschef har anmälningsplikt till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) om det finns skälig anledning att befara att skolsköterska, skolläkare eller skolpsykolog kan utgöra en fara för patientsäkerheten enligt Patientsäkerhetslagen (2010:659 §7).

Verksamhetschef HSL måste inte ha hälso- och sjukvårdsutbildning men får inte bestämma över diagnostik eller vård och behandling om hen inte har tillräcklig kompetens och erfarenhet för detta. I vissa fall måste VC HSL mot bakgrund av sin kompetens uppdra åt annan att fullgöra enskilda ledningsuppgifter med stöd av 30§ HSL. Inom Barn- och ungdomsförvaltningen i Alingsås kommun är det enhetschef Elevhälsa som är verksamhetschef enligt HSL.

Med anledning av att Frida Toivanen tillträder som ny barn- och elevhälsochef den 2 december 2024 föreslås hon utses som verksamhetschef enligt HSL.

Beslut

Arbetsutskottets förslag till beslut:

Barn- och ungdomsnämnden utser Frida Toivanen till verksamhetschef enligt HSL för elevhälsans medicinska och psykologiska insats från och med 2 december 2024.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Verksamhetschef enligt hälso- och sjukvårdslagen

2024-11-11